

A R E G G E L

SZERKESZTŐSEG:
VI. KER., NAGY JÁNOS-UTCA 1. SZAM

KIADÓHIVATAL:
VI. KERÜLET, ANDRÁSSY-UT 6. SZAM

MEGJELENIK MINDEN HÉTFŐN REGGEL

FELELŐS SZERKESZTŐ: LÁZÁR MIKLÓS

Előfizetési ár (csak vidékre) egy negyed évre 1800 kor. Egyes szám ára Ausztriában 1500 osztrák kor. Jugoszláviában 3 dinár

TELEFON: SZERKESZTŐSEG: 65-53, KIADÓHIVATAL: 195-59, VASÁRNAP ESTÉTŐL REGGELIG: JÓZSEF 9-66

II. évfolyam

Budapest, 1923 július 23.

30. szám

Az ébredők a ceglédi Piac-téren megakadályozták Nagy Emil és Vass József miniszterek beszédét

A kormány újra szavakkal és nem tettekkel foglalt állást a jobboldali fölforgatók ellen

Nagy Emil nyilatkozik a botránnyról A Reggel-nek

Cegléd, július 22.

(A Reggel kiküldött tudósítójának telefon-jelentése.) Kossuth Ferenc kerületében az ellenzéki körök az egész országban híres Cegléd városában ma délelőtt olyan esemény játszódott le, amely ugyszólván példátlan a választások eddigi történetében. Tudvalevően 5 jelölt verkedik az ősi magyar város mandátumáért. A választási harc már hetek óta a legnagyobb hevességgel folyik. Az ellenzéki jelöltek közül különösen a jobboldali szélsőséges politika egyik néhány éve föltűnt alakja, Lendvai (Lehnert) István fejt ki óriási agitációt. Kivülre Földy Vilmos függetlenségi 48-as Kossuth-párti, Nagy László liberális ellenzéki és Dinich Vidor pártokivüli ellenzéki jelöltek vetették magukat a választási küzdelembe. A 4 ellenzéki jelölttel szemben az egységes kormányzópart Pálffy Dánielt, Szeged volt képviselőjét jelölte hivatalosan. Pálffy ma délelőtt 11 órára hirdette azt a népgyűlést, amely programbeszédét akarta elmondani. A népgyűlésnek a városban, szenteszéljél kiragasztott plakátok szerint, a városháza előtti térségen kellett volna lefolynia.

amit azonban a lejátszódott események lehetetlenné tettek.

Délelőtt 11 órakor érkezett Ceglédre a budapesti személyvonat, amely az egységes párt jelöltjét és a támogatására lejött Nagy Emil igazságügyminisztert és számos egységspárti képviselőt hozta. A természetből kiszálló politikuskokat a pályaudvaron többszázfőnyi tömeg élén legelőször Vass József és Walkó Lajos miniszterek üdvözölték, akik már előzően automobilon érkeztek a városba. A pályaudvaron Sárkány László, Cegléd polgármestere és a ceglédi egységes párt elnöke köszöntötték néhány szóval a minisztereket és képviselőket, akiknek nevében Nagy Emil mondott rövid választ. Ezután a miniszterek kíséretükkel együtt a városházára hajtottak. Az úrnyas fákkel szegélyezett nyílegyenes főútcán a polgáriság szavaló állottak sorfalat és élénk kíváncsisággal szemléltek a bevonuló kormányzókat. Amikor a menet a városháza közelébe ért, már

érezhetővé vált az az izgalom, amelyet már hetek óta mesterségesen szítanak ebben az egyébként nyugodt, józan magyar városban.

Az ébredők pártja már napok óta szervezkedett, hogy a kormányzópart jelöltjének programbeszédét megakadályozza. Tervük minél tökéletesebb végrehajtása érdekében

átbották mára Keeskemétről Héjjas mindenre kész, büszkes fiatalját, körülbelül 300 fiatalembert, akikhez természetesen a ceglédi ébredők, az otthon tartózkodó főiskolai hallgatók, az ugynevezett helyi hollók és néhány tucatnyi félrevezetett, fölforgató gazdaember is csatlakozott.

A bevonuló miniszterek felé egymásután röpködtek a kiáltások: „Éljen Prónay!” „Éljen Héjjas Iván!” Amire a kormány tagjai a menettel a városházához értek, a Fő-téren már körülbelül 2000-3000 ember gyűlt össze. Ott volt a tömegben Ulain Ferenc is, aki a ma reggeli gyorsal érkezett a városba. Az emli-

tett ébredőcsoportok a tömegben ügyesen elhelyezkedve, szünet nélkül a jelöltjüket éjjezték. A kormány tagjai a képviselőkkel együtt a városháza első emeletén levő közgyűlési terembe vonultak, mit sem törődve a zajongó társasággal. A városháza kapujában erős rendőri és csendőri készség, amelyet a rendezavarók megfélemezésre vezényeltek ki. Az egyik mellékutcaiban egy szakasz lovas-csendőri áll parancsra készen. A kormány tagjainak az intenciója az volt, hogy még a zajongókkal szemben is elmennek a türelemnek legvégső határáig és csak akkor veszik igénybe a rendőrség beavatkozását, ha erre elkerülhetetlen szükség mutatkoznék. A közgyűlési teremben elegáns-bölgycoszoru fogadta a minisztereket és esokrokat nyújtottak át mindegyiknek.

Közben elmúlt 11 óra, a népgyűlésnek meg kellett volna kezdődnie. A szónokoknak a közgyűlési terem erkélyéről kellett volna beszélniük, onnan, ahonnan az ébredők a múlt héten rendőri beavatkozás ellenére is elmondották mondanivalójukat. Odakünn a Fő-téren az emlíett ébredőcsoportok nem hagyták abba a lármázást és ordítózást, szünet nélkül éjtették Héjjas és az izgalmat betetőzte magának az ébredő fiatalság jelöltjének a megjelenése, akit néhány gyerkő a vállára kapott és magasra emelve vitt a tömeg közé. A közgyűlési teremben mindezt látható fölháborodással és izgalommal szemléltek a miniszterek, a képviselők és a város józan polgárságának egyrésze.

Miután a hangulatból úgy látszott, hogy a gyűlés megtartása nemigen lesz lehetséges, Dobos László, a ceglédi ébredők elnöke vállalkozott arra, hogy igyekezni fog az erkélyről a tömeget csendre bírni, hogy a miniszterek elmondhassák beszédeiket. A figyelmeztetésre ismét Héjjas dörgő éjtetése volt a válasz. A közgyűlési terembe visszalépő Dobos ébredővezért ekkor súlyos szemrehányásokkal illette Előkes Dezső, a ceglédi egységspárt titkára és

izgalmas szóvitában megvédte azzal, hogy Dobos már napok óta izgatja a tömeget az érkező miniszterek ellen.

Amikor 12 felé a zajongók ordítózása még mindig nem akart megszűnni, Nagy Emil igazságügyminiszter személyesen ment le a tömeg közé és megkérdezte a még mindig a gyerkő-sök vállán magasba emelt Lendvai (Lehnert) Istvántól, hogy tulajdonképen mit is akar? Engedik-e beszélni vagy sem? Lendvai így válaszolt:

— Boesánatot kérek, hogy nekem kell önt figyelmeztetnem arra, hogy saját törvényeit és rendeleteit megtartás. Nekünk visszavonták a már megadott gyűlésengedelmet és így nincs módomban a tömeget arra hangolni, hogy az önök kedvéért törvényszegést kövessen el.

Erre az igazságügyminiszter egyszerűen faképnél hagyta, mire Lendvai (Lehnert) így szólott a néphez:

— Ebben a pillanatban voltam kénytelen megmondani a magyar igazságügyminiszternek, hogy a nép megtanítja a minisztert saját törvényeink tiszteletben tartására. Tudom, hogy szívesen hallanának, de tilalom lévén, én nem beszélhetek.

Nagy Emil ezalatt kiadta a rendelkezést a

Quo usque tandem II

Három hete múlt, hogy e helyen kérdeztük a miniszterelnököt és az igazságügyminisztert: meddig türetek a Catilinák garázdálkodását? Választ nem kaptunk. Ma azután a ceglédi piac megfelelt a mi kérdéseinkre Nagy Emilnek és Vass Józsefnek. Az ébredők szélsőséges szárnya, amely hetek óta Cegléden táborozik, újból megmutatta, hogy füttyül a törvényre, fittyet hány a rendeleteknek, törvényen kívül és felül állónak tekinti magát. Gyűlést tartanak engedély nélkül, társadalom és vallás ellen lázitanak, minden szavuk bírőért kiált és eddig nem akadt hatalom, amely einémította volna ezt a köz- és önveszélyes izgatást. Nagy Emil és Vass József láthatták ezt a társaságot, együttesen és egyenként, az ő véleményüket írjuk le: félbolondok, kótyagos agyvelők, kocsmák tapsától nagyzási mániába esett betegek, akik romlásba dönthetik az országot, ha tovább türik a garázdálkodásukat. Akit mutatóba kaptunk közülök az ország házába: Ulain, a konfuzus fiskális, hiszékeny, bosszuvágytól az explozióig túlfűtött ember, akinek személyes ügyeitől rothad a magyar parlamentarizmus. Kiss Menyhért, szánalmas fűzfapoéta, aki, míg Ulain leleplezéseinek kontrázik, a zsebében ugyanolyan uton kapott részvényeket szorongat, amelyek elfogadásáért vértől habzó szájjal üvölt a köztisztesség szent nevében. Egy a mi Népünkben ő, aki most megütötte a bokáját, viszont azzal védekezhetik, hogy hazafiságból cselekedett. Cegléden is merő hazafiságból forgatják föl a város békéjét, a Britanniában is hazafiságból követtek el élet és vagyon ellen irányuló büncselekményeket, a Kovács testvérek is önfeláldozó hazafiságból gyűjtöttek ekrazitot, védtelen zsidókat is a haza nevében verték meg a néptelen sötét pesti utcán. Akadjon végre felelős állásban levő államférfiu, aki ennek a legendának egyszer és mindenkorra véget vet: nem hazafiságból, de mohó érvényesülésből bujtogatják a fiatalágot és a valóban nélkülöző tömegeket, a Catilinák a hatalomra törnek, a Catilinák a husosfazék körül akarnak csámcsogni és emészteni. Ezért a puccstervek, a rajtaütési bányu ábrándok, a miniszteri tárcák egymásközti osztogatása, ezért ószintén hiheti néhány száz akasztófavirág, hogy ő e nemzet disze, virága... A mi kérdéseinkre megfelelt a ceglédi piac. Várjuk, mit felel Bethlen István kormánya a ceglédi piacnak. Ha tovább türi, irigyljük a türelmét. Ezzel a türelemmel, ily irigylésreméltó idegekkel nézhetné, hogy a kandallóból a parázs a szőnyegre esik, lassan onson a tűz a kárpitok és a függönyök mögé, már a butorokat perzseli, de a ház ura nyugodtan pőfékel a karosszékekben. Egy eldobott bagó már virágzó telepeket perzsel föl, mert elmulasztották eltaposni. Meddig türetek még a Catilinákat és a Cassius Severusokat?

rendőrség parancsnokának, Hulin rendőrtanácsosnak, hogy közölje a tömeggel, hogy a programbeszédet a Nép kör elkerített udvarán fogják megtartani, ahol a rend főtartása érdekében a leghigorubb eszközök alkalmazásától sem riadnak vissza. A tömegnek Dobos ébredővezér szavai után Hulin rendőrtanácsos bejelentette az igazságügyminiszter elhatározását, ezekkel a szavakkal:

— Fölvívom azokat, akik az itt megjelent urakat meg akarják hallgatni, nem pedig megzavarni, jöjjenek a Nép körbe, mert ott lesz megtartva a programbeszéd. Azokat azonban, akik azzal az intencióval jönnek, hogy meg-

Nagy Emil beszéde a szélső jobboldali elemek ellen, akik romlásba döntik az országot.

— A mai ceglédi események bizonyítják, hogy a polgárságnak összetartásra van szüksége, hogy

ezeket a szélső elemeket megtudja fékezni, mert ezek romlásba döntik az országot.

Most, amikor körül vagyunk véve ellenségekkel és idebent a nyomorúság és drágaság állandóan növekszik, könnyű a tuzók helyzetét, könnyű lelkismeretlenül fölizgatni a tömegeket, de annál nehezebb mérsékelt politikát hirdetni.

Csak összetartással lehet talán megmenteni az országot. Szakadék szélén állunk és csak egy kis moccanás és ki tudja, hogy Szent István koronájának országa számára lesz-e még föltámadás. Ha nem lesz elég erős kormány és mögötte egy erős párt, akkor ennek az országnak vége van. Sohasem volt annyira igaz, mint ma, hogy az, aki után a tömeg halad, nem mindig jelent igazi közvéleményt. A valódi igazság az, hogy mindenkinek össze kell tartani, akinek veszténivalója van, mert

a kalandoroknak nincsen veszteni valójuk.

Amint az országot tönkretette a kommunizmus, éppúgy tönkretenné a tuzás szelleme, ha mi azt uralomra jutni engednénk.

A szerencsétlen zsidókérdést hallom minduntalan emlegetni.

Megmondom a véleményemet a zsidókérdésről. Zsidókérdés kétségkívül van. Van azért, mert a szabadságharc után olyan abszolutisztikus korszak következett, amelynek egyáltalán nem volt szándékában a magyarság megerősítése. Megindult az élet hitel nélkül, szervezetlenül, a modern állami élet országútján. Azután jött egy álszabadelvű korszak, amely nem védte meg a magyar népet a csalók, a huncutok ellenében, sőt ezeket elősegítette. Csoda-e, ha a zsidók, akik kétségkívül ott szeretnek élni leginkább, ahol könnyű munkával el tudják magukat tartani és mindenki, aki szerte a világban így akart élni, ide jött. A magyarok cigány mellett mulattak, a pénzt a zsidó adta és senki sem törődött vele, hogy ennek mi lesz a következménye. Így történt meg, hogy előkészület nélkül beleestünk egy nagy világversenybe, amelyre sem erkölcsileg, sem gazdaságilag nem voltunk fölverteve.

— Engem most akar Lendvai ur kitanítani, hogy mi a keresztény politika. Én már keresztény politikát csináltam, katolikus nagygyűlésen fölszóltam akkor, amikor ő még a bölcsőben sem volt. Az én véleményem szerint a kereszténységnek nem lehet 50-60 vagy tényleg 1000 év mulasztásait márol-holnapra helyrehozni. Én nem abban látom a keresztény politikát, hogy szidjuk a zsidót, mert ebből sokkal kevesebb hasznot csinálunk az országnak, mint amilyen kárt okozunk magunknak szerte az egész világon.

Hogy minket oly kevesen támogatnak, abban nagy része van annak a hangos antiszemizmussal.

Én nem abban látom a keresztény politikát, hogy a zsidót elkergessük és helyébe ülünk.

Ez kommunista recept!

Én a keresztény politika alatt a keresztények összefogását értem, produktív alapon. Mi eddig csak lármáztunk, kiabáltunk. Odakünn a legrosszabb hírek terjednek rólunk a zsidósággal kapcsolatban. Hát hogyan gondolják akkor, hogy a hatalmas zsidóság, amely a világ pénzét a kezében tartja, szeressen bennünket. Pedig én nem is kívánom, hogy szeressenek, csak ne gyűlöljenek minket. Azt kívánom, hogy kevesebb hangosság, kevesebb kiabálás, kevesebb frázis legyen és több munka, összetartás, egymás megbecsülése. Egy gyár alapításával többet teszünk az ország érdekében, mint ezer cikkel, szónoklattal.

A zajos ovációval fogadott beszéd után Vass József népjóléti miniszter emelkedett szólásra.

zavarják a gyűlés lefolyását, figyelmeztetem, hogy hatósági jogomnál fogva az államhatalom rendjének érvényét fogok szerezni.

A tömegben elhelyezkedett ébredő csoportok Lendvai (Lehnert) éltetésével válaszoltak a rendőrtanácsos szavaira és tovább ordítottak. Erre a miniszterek, kíséretükkel együtt, fölháborodásuknak minduntalan kifejezést adva, a városháza egyik mellékkapuján át a Nép körbe vonultak, ahol az ébredő magyarok egyesületének a címtáblája fogadta a belépőket. A Nép kör kertjében többszáz főnyi hallgatóság jelenlétében, zúgó éljenzés közepette kezdett beszélni Nagy Emil igazságügyminiszter.

— Sohasem voltam arra kapható — ugymond —, hogy én ítéletet mondjak egyének fölött vagy pláne, hogy páleát törjek politikai irányzatok vezetőinek tettei fölött, kivéve, ha egészen bizonyos, hogy az a politikai irány, amelyet az illető képvisel, haza-, keresztény- és nemzetellenes. A szélsőségeknek nincs meg a jogosultságuk. Mindenféle gondolat, ha tulajhatatik és mindenféle eszköz, ha nem helyesen használtatik, ahelyett, hogy célt érne és használna, tulajdonképpen kárt csinál, destrúál. Állítom, hogy minden eszköz, minden gondolat tud destrúálni, ha nem megfelelő kezekben van. Így vagyunk minden politikai gondolat-tal. Sőt tovább megyek, jóllehet Isten segéd-méből ezt a ruhát viselem:

még a kereszténység gondolatával is lehet rombelni.

Mert mi a kereszténység? A kereszténység az Ur Jézus Krisztus, az evangélium nálunk Magyarországon ezeréves valóság. Ha azonban a kereszténység gondolatát arra használja föl valaki, hogy ne ezek a célok érvényesüljenek, hanem gyűlöletre fordítja azt, ami szeretet, ha haragot táplál az emberekben és ha nem a haza megmentése lebeg a szeme előtt, hanem az emberek gyűlöletteljes szétválasztása,

akkor a keresztény gondolat annak az embernek a kezében destruktív.

— Az én apám nagyon szegény kisiparos volt, 4 fiút és 1 leányt adott ennek az államnak. Közülök való vagyok én is. Amikor a 80-as évek végén a rettenetes gazdasági helyzet bekövetkezett, az ipar pangott és nem volt nyersanyag, akkor az apám, hogy kenyeret tudjon adni nekünk, vállára vette a kaszát, kapát és elment kétkéznapzámba. Az én családom régi család, nem tudom az őseim elmondani, az én gyűrűm nem hord nemesi címet,

de nemes vagyok, mert a nép gyermeke vagyok

és nemes a nép, amelyből származtam, amely 1000 éven keresztül nemesi levelet írt magának vérével és verejtékével ezen a földön.

Azoknak a főuraknak és püspököknek a neveit, akik például a mohácsi vész után azon veszekedtek, hogy kinek legyen joga leülni a király szobájában, följegyzni a történelem, de a tiéket és az én apámét, aki a kenyérnek és a munkának hőse volt és sok millió másét, akik eszben dolgoznak ezen a szomorú magyar földön, nem írta föl senki, csak az Uristen, aki lelkeinket magához gyűjti. Nekem Istentől rendelt hivatásom elvette tőlem azt a gyönyört, amit ti, apák és anyák éreztek, nem tudtam megérteni, hogy mily csodás érzés az, amikor legkevesebb volt a kenyér a háznál, akkor az atyám keresztülfütyölte a vacsorát, csak hogy nekünk nagyobb darab kenyér jusson és ne vegyük észre, hogy ő nem eszik. Megrázón szép szavakkal kérte ezután isten áldását a magyar apákra és anyákra, a könnyezőkre és verejtékezőkre.

Ezután Pálffy Dániel elmondotta programbeszédét, majd bankett volt a Nép kör helyiségében, amelynek során többen mondtak pohárváltást, amelyekre viszont Nagy Emil és Vass József miniszterek válaszoltak.

„Félbolond!”

Nagy Emil pohárváltójában a következőket mondotta:

— Sokáig haboztam, hogy a jobboldali tuzókkal szemben milyen politikai fölfogást alkossak magamnak. Ma kimentem a zajongók közé, megkérdeztem tőlük mit akarnak.

ránéztem arra az emberre és láttam, hogy az maga az exaltáltság, amit úgy fejeznek ki magyarul, hogy — félbolond, az egy olyan túlfütyölt agyvelő, amelyre Magyarországot rábizni nem lehet.

Haboztam eddig az irány megítélésében, mátol kezdve nem habozok:

az országot jószándéku félbolondokra rábizni nem lehet!

Bizom abban, hogy valami erő föl fogja emelni a józan polgárok millióit s mi nem nézzük azt, hogy mit hoz a pillanatnyi népszerűség: mi meggyünk Bethlen István után.

Ezután Vass József beszélt.

A magyar nemzetet egy olyan hárfához hasonlította, amelynek milliónyi hárfája van, mely hárok mellett ott leselkednek a hártépők, akik lehetetlenné teszik, hogy a hárfán egyésges, harmónikus melódia csendüljön ki. A hártépők ellen beszélt, akiket sürgősen el kell távolítani a hárfá mellől, hogy a magyar nemzet ezeréves nótája egységes, istennek tetsző nóta legyen.

Bessenyei Zeno pohárváltójában kemény szavakkal elítélte Cegléd népét a mai nap botrányos eseményei miatt és kijelentette, hogy ha nem tetszik Ceglédnek Pálffy, hát válasszanak mást, de ne egy ilyen jött-ment svábot, mint Lendvai-Lehner.

A banket után a miniszterek és képviselők visszautaztak a fővárosba.

„Erőszakoskodásra nem akartam erőszakossággal felelni.”

A ceglédi eseményekkel kapcsolatosan Nagy Emil igazságügyminiszter a következő kijelentéseket tette A Reggel munkatársa előtt:

— A gyűlést azért nem tartottuk meg a Piac-téren, mert nem akartam semmi körülmények között a rendőrség és esendőrség erejét és közbelépését igénybe venni. A Nép körbe csakis azért vonultunk át, mert erőszakoskodásra nem akartam erőszakossággal felelni.

Az ügy érdemi részére pedig már megmondtam a véleményemet.

Fóthy Vilmos programbeszéde

A függetlenségi és 48-as Kossuth-párt vasárnap délután 5 órakor tartotta nagygyűlését több ezer főnyi tömeg előtt. A gyűlést Bónis Aladár, a ceglédi függetlenségi párt 78 éves vezérférfia nyitotta meg, utána Fóthy Vilmos mondotta el programbeszédét, amelyben a 48-as eszmék mai jelentőségét méltatta a választókörzönség nagy tetszése mellett. Utána P. Abraham Dezső, a szegedi kormány volt miniszterelnöke, a központi választmány nevében ajánlotta a választók figyelmébe Fóthyt, majd dr. Óhegyi Lajos, a függetlenségi párt főtitkára beszélt. Tihanyi Kálmán az ország kisiparosai nevében ajánlotta Fóthyt, végül Nagy Ernő nemzetgyűlési képviselő szólította föl a ceglédieket, hogy ragadják ismét kezükbe Kossuth elesett zászlaját. A gyűlés befejeztével az impozáns tömeg a Kossuth-nóta hangjai mellett, csöndben, minden incidens nélkül széjjeloszlott. A gyűlésen nem suhanok és vidéki ébredő diákkülönítmények, amelyekkel most tele van Cegléd, de választópolgárok vettek részt.

Virányi Sándor meghalt

(A Reggel tudósítójától.) Virányi Sándor, a Renaissance népszerű művésze, tegnap este a zsidókorházban egy gyomoroperáció következtében meghalt. Az operációt Alapi tanár végezte. Színházi körökben nagy megdöbbenést és részvétet keltett a tehetséges színész korai halála.

Zongorát, planinót!

ne vegyen, míg REMÉNYI MIHÁLY zongoralepét meg nem látogatta. Budapest VI. Király-utca 55. szám — Régi zongorát vesz, cserél, javít, hangol. — TELEFON

Kompressoros Mercedes Bárdi

642 Kossuth Lajos-u. 6.

POLOSKARTO sok van, DITRICHSTEIN csak 1

Hamisfogat, aranyat, ezüstöt, platínát, PRETSCH VILMOS 39. szám alatti VII. Rottenbiller-utca 39. ékszerüzlet 22. Lövdödet-ér sarkán. Oravajítás egyévi jótállással.

ZSUFFA ISTVÁN ÉS TÁRSAI

angol gyapjuszövetek nagykereskedése

Budapest IV, Váci-utca 25. Telefon 14-73

Áruházunk jelentékenyen megnövekedett forgalmának lebonyolíthatása szükségessé tette, hogy áruházunkat tetemesen megnagyobbítsuk.

Az átépítés következtében beállott helyszűke miatt kényszerítve vagyunk árukészletünket apasztani, miért is a közismerten elsőrangú

férfi- és női szöveteink árait jóval a napiárak alá szállítottuk le.

Használja ki mindenképpen a mai viszonyok között ezen páratlanul sűrű alkalmat szükségletének beszerzésére. Különlegességek autó-, utazó- és kocsikarókban.

Gróf Bethlen István Csáky Károly gróf honvédelmi miniszter és Bánffy Miklós gróf utján provokáltatta Prónay Pált

Mire adta becsületszavát a miniszterelnök Prónay Pálnak?

(A Reggel tudósítójától.) Prónay Pál szolgálaton kívüli viszonyban levő esendőrelezredes, a ceglédi választási küzdelem során egyik beszédében a többi között a következőket mondotta Bethlen István gróf miniszterelnökről:

— *En csak annyit mondok, hogy az a gróf Bethlen István nekem egyszer valamire becsületszavát adta, de azt nem tartotta meg.*

Prónay Pálnak erre a példátlan kijelentésére Bethlen István a saját utján csak a következő mondattal válaszolt:

— *Prónay Pál kijelentésére vonatkozóan megtettem azokat a lépéseket, amelyeket az ilyen nyilatkozatok szükségessé tesznek.*

Vasárnap délelőtt Prónay Pál több újságíró előtt, akik erre vonatkozóan hozzá kérdést intéztek, kijelentette, hogy nem nyilatkozhatik arról, mire tette Bethlen Istvánra súlyosan sértő megjegyzését.

Gróf Bethlen István miniszterelnök még szombaton este megbízottai, gróf Csáky Károly honvédelmi miniszter és gróf Bánffy Miklós gróf utján provokáltatta Prónay Pált. Prónay vasárnap délig még nem nevezte meg a segédeit.

Természetesen a közvéleményt ebben a kérdésben első sorban az érdekelheti, hogy mire sértette Prónay Pál, hogy Bethlen becsületszavát adta neki és azt nem tartotta meg. Beavatott helyről szerzett értesülésünk szerint Prónay

kijelentésének gyökerei visszahuzódnak 1921 júliusáig. Ekkor történt ugyanis, hogy Prónay Pált a parlamentben élesen megtámadta Rakovszky István. Prónay egy Kornhauser nevű kereskedőt különítményével lefogott volna és az alezredes kutyakorbáccsal támadt rá és így hajította be rajta egyik rokonának követelését. A katonai főtörvényszék ezért 10 napi foglárjogságra ítélte, amit föllebezés folytán a katonai főtörvényszék a minap hagyott jóvá jogérvényesen. Ugyanekkor felsőbb helyen Prónay Pált egyelőre ideiglenesen főlmentették esendőrelezredes zászlóaljának parancsnokságától is. Ez a főlmentés 4 hónapra szólt, amelynek lejártával Prónay Pálnak az első diszpozíciók szerint vissza kellett volna nyernie állását. Közben kitört a nyugatmagyarországi fölkelés, amelynek tudvalevően Prónay Pál egyik vezére volt. Ezt nyomon követte Károly király hazatérése, Prónay Pált azonban, noha a 4 hónapi határidő már lejárt, mégsem helyezték vissza zászlóaljához. Ebből az időből kelt volna állítólag Bethlen István grófnak egy levele, amelyben Prónay Pálnak bizonyos ígéretet tett volna.

Beavatott informátorunk fölfogása szerint e levélben foglalt ígéretére, illetve azok meg nem tartására vonatkozik Prónay Pál ceglédi kijelentése. A lovagias affér elébe politikai körökben igen nagy érdeklődéssel tekintenek, amennyiben nincs kizárva, hogy Prónay és Bethlen között párba fog lefolyni.

Nagy szilárdulás a bankközi magánforgalomban

A korona árzuhanása miatt a szombati magánforgalmi kurzusoknál is magasabb árfolyamok jelentkeztek a vasárnapi magánforgalomban. Az irányzat rendkívül szilárd, főleg az arbitrázs- és bankpapirokban. A szilárdulás azonban átterjedt az ipari értékek piacára is. A vasárnapi magánforgalom árfolyamai újabb nagy hossz mérföldköveként jelentkeznek. A következő árfolyamok fordultak elő: Cukor 1.500.000, Készpénz 1.300.000 (pénz), Magyar Hitel 345.000, Osztrák hitel 160.000, Salgó 350.000, Al-lamvasut 380.000, Borsodi szén 280.000, Nasic 280.000, Hazai fa 88.000, Olasz bank 34.000, Egisz 30.000, Viktória butor 13.000.

A kispesti rablógyilkos megtört a fogházban

(A Reggel tudósítójától.) Mindenki előtt emlékeztet még az a rémregénybe illő rablógyilkosság, amelyet Molnár-Tóth József facér fűszerkereskedő segéd és zugbörzés bűntársai segítségével elkövetett. Másfél esztendeje *kiirtotta a Lachmann-családot*, eltették láb alól az öreg Lachmann Andrást, akit Molnár-Tóth József Lachmannék lányával, Kövess Lipótnéval együtt küldött a másvilágra, majd Molnár-Tóth József végzett Kövessnével is, aztán meggyilkolták a Kövessné 16 éves fiát és eltették láb alól az öreg Lachmannét is. Annak idején a rémes gyilkosságok borzalmairól a lapok hasábos tudósításokat közöltek, megirták, hogy a rendőrségi nyomozás alatt Molnár-Tóth vérlázító cinizmussal, kihívó hetykeséggel ismert be mindent s azzal kérkedett, hogy

a bitófa alá is vasaltnadrágban fog menni, mert ő urnak született.

A rendőrségről Molnár-Tóth József és bűntársai a pestvidéki ügyészség fogházába kerültek. A törvény előírása szerint a bűntársak egymással nem érintkezhetnek, hónapok óta nem is látták egymást. Külön cellában őrzik Molnár-Tóth Józsefet, aki magánzárkájában heteken keresztül folytatta kihívó magaviseletét,

de a magány és a börtön szigora az utóbbi időben mégis csak megtörte.

Ma már nem az a fő gondja, hogy vasalt legyen a ruhája, finom, szagos legyen a szappanja, föladata a piperkőcséget és folyvást azon tépődik, miképpen enyhíthetne vésztló sorsán. Az ügyészség hamarosan elkészítette Molnár-Tóth József ügyében a vizsgálati indítványt és dr. Csikmák Lajos vizsgálóbíró ehhez képest már meg is kezdte a többszörös rablógyilkosság ügyében a vizsgálatot. E napokban dr. Szaecsvay József ügyvéd, a Lachmann család örököse Lachmann József jászberényi földműveliskolai igazgató képviselőjében terjedelmes kérvényt nyújtott be a vizsgálóbíróhoz,

amelyben a letartóztatott terheltek minden ingó vagyonára bűnügyi, biztosítási végrehajtás elrendelését kérte.

Hivatalos becslés szerint ez az ingatlan ma egész szép vagyont ér és tudvalevő, hogy ezt a telket Molnár-Tóth József 10.250.000 koronáért eladta. A pénz tulnyomó nagy részét magánként tartotta meg, de juttatott belőle bűntársainak is. Lachmann József igazgató

20 millió koronára becsüli az elrabolt értékeket

és ilyen összeg erejéig kéri a bűnügyi biztosítási végrehajtás elrendelését mindazok ellen, akik a Lachmann-féle elrabolt vagyonból bármit is megszereztek.

„Tessék választani!”

Vázsonyi Vilmos a községi ellenzék lemondásáról és a válság megoldásáról

A Reggel munkatársa kérdést intézett dr. Vázsonyi Vilmoshoz a fővárosi ellenzék kivonulásával támadt új helyzetről és arról a kőzsa hírről, hogy a kormány Lukács Ödön pénzügyminiszteri tanácsost, Nagyvárad volt polgármesterét, akarja főpolgármesternek megtenni Budapesten. A demokrata párt vezére ezeket mondotta:

— Most akarják betölteni a főpolgármesteri állást, amikor az ellenzék kivonult? Akkor kellett volna, amikor még bent volt. Az ellenzék hibát követett el, hogy egyáltalán bement a törvényhatósági bizottságba. S ha már bement, akkor kellett volna kivonulnia, amikor kihagyják a bizottságból és egymásután a legdurvább sértéseket követték el ellene. Most, hogy végre otthagya az ellenzék a közgyűlési termet, most vonja vissza a szavát, mint ahogy a dadóval akarták visszavonni, amikor nagykeservesen kimondott egy sértő szót és a sértett azt követelte, hogy vonja vissza. Örülök, hogy kimondtam! — felelt a dadógó. A fővárosi kiegyezés terén kár bárkinek is Deák Ferenc babérjaira áhitozni; azzal, hogy a liberális-demokrata ellenzékkel Wolffékkal kibékíti, senki sem fog békeplakettet szerezni. A meg-

oldás világos és egyszerű: Tessék választani!

— Tessék kiírni a választást a létező választójog alapján, becsületes kerületi beosztással. Hiszen az ellenzéknek már azért sem lett volna szabad tovább bentmaradni, mert a közgyűlés család kerületi beosztás alapján jött létre. Háromszáz ezer embernek ugyanannyi joga volt, mint harmincezernek. A népes Teréz-, Erzsébet- és Józsefváros ugyanannyi képviselőt küldött a törvényhatósági bizottságba, mint a jóval kisebb Belváros, Óbuda vagy a II. kerület. Ez abszurdum! Új kerületi beosztásra van szükség.

— Az ellenzék lehetetlenné tette kivonulásával a törvényhatósági mandátum meghosszabbítását, amelynek úgy sincs, semmi alapja, mert nem fenyeget török-tatar, csak egyetlen háború van, amit Wolffék folytatnak nagy sikerrel a józan ész ellen. Egy csonka testület mandátumát nem lehet meghosszabbítani. A demokrata párt nemcsak föntartja lemondását, hanem azokat, akik nem tartózkodtak Budapesten és a póttagokat is kötelezni fogja a lemondásra, habár erre nincs szükség, mert önként is megteszik.

Kőzsa hírek

Zita királyné budapesti látogatásáról

(A Reggel tudósítójától.) Szombaton délután Budapest legelőkelőbb szállóiban és klubjaiban az a hír terjedt el, hogy Zita királyné Budapestre érkezett. A gazdátlan hírt kétkedéssel fogadták mindenütt, noha a hírt bizonyos konkrétumnak, a valószínűség jellegével ruházták föl. Így egyebek között tudni vélték, hogy

a királyné 4 órakor egyfogatú kocsin érkezett a Ritz-szálló Mária Valéria-utcai bejárója elé, besietett a szálló előcsarnokába, ott mintegy 30 percig időzött és magatartásával azt a látszatot keltette, hogy valakit keres, akivel megbeszélőnivalója van.

A kőzsa hír arról is tudott, hogy a királyné érintkezett is valakivel az előcsarnokban, ahonnan félóra időzés után ugyanazzal a konflissal távozott, amelyen odaérkezett.

A királyné 1/25-kor hagyta volna el a szállót, ahonnan Budára vitette magát. Itt nyoma veszt az előkelő vendégnek, akiről a pletyka azt is tudta, hogy egyszerű fekete ruhát viselt és sűrűn le volt ftyolozva. Ennyit adott szájáról-szájára az izgalmas pletyka, amely teljes 24 óráig tartotta magát, amíg végre a rendőrség minden kétséget kizáróan megállapította, hogy a Ritz-szálló látogatóját csak a tulfitöltött fantázia nézhetné Magyarországon volt királynéjának.

A Reggel munkatársa a titokzatos látogatóról és a körülötte kerekedett pletykáról a kö-

vetkezőket tudta meg a főkapitányságon:

Szombat délután 1/2 órakor kapta meg a rendőrség a hírt, hogy Zita királyné Budapestre érkezett és délután 4 órakor látogatást tett a Ritz-szállóban.

Andrejka hegyettes főkapitány nyomban kilencven detektívet mozgósított, akiknek az volt a föladatuk, hogy kinyomozzák a kőzsa hír eredetét és állapítsák meg annak a nőnek személyét, aki a Ritz-szálló előcsarnokában megfordult. A huszonegy óráig tartó nyomozás a legnagyobb erőfeszítés mellett sem tudott valamit pozitívumot elérni. Csak vasárnap este 9 órakor sikerült megállapítani, hogy Zita királyné nincs Pesten és nem is járt a Ritz-szállóban. Kinyomozták a kocsist, aki a feketeruhát nőt a szállóhoz vitte s már ennek az előadásból is megállapította a rendőrség, hogy az utas nem Zita királyné volt. De még inkább halomra döntötte a Zita királyné személyéhez fűzött kombinációkat a határrendőrségtől kapott jelentést, amely megállapította, hogy a magyar határt az utolsó napokban nem lépte át olyan utas, akinek személyleírása ráillenek a királynéra. De kinyomozta a rendőrség a Ritz-szálló látogatóját is, aki arcrá és alakra hasonlított valamelyest Zita királynéra. Ez a hasonlóság szülte a pletykát, mely a városnak annyi izgalmat okozott és a rendőrségnek annyi munkát adott.

ZSÁKOK

JUTA-ÉS KENDERIPAR RT.

BUDAPEST V. FALK MIKSA-UTCA 26/28

GYÁR: ERZSÉBETFALVA

Ajánl a közeledő aratási időnyre: gabona-, lisztes-, hagyma- és minden egyéb anyag töltésére szolgáló zsákok, továbbá szakszínű, csomagoló-vaszat, kézi-kévekötelet és minden más juttarut eredeti gyári áron, azonnali szállítással. Allandóan nagy raktárkészletek

ZSAKKÖLCSÖNZÉS!

ABADIE

valódi francia szivarka-hüvely

HIREK

Önboncolás

— Irta Bródy Sándor —

(A Grünwald-szanatóriumban nagybetegesen fekszik a legzenialisabb magyar író, Bródy Sándor, aki atyamestere mindnyájunknak, akik ebben az országban tollat szorjogtatunk a kezünkben. Az alábbi cikk töredéke Bródy Sándor egyik utolsó írásának, amelyet éppen *A Reggel* szerkesztőjének adott át másfél esztendő előtt közlésre. Azóta Bródy Sándor egészségi állapota egyre rosszabbodott, Rembrandt halála című új regényét rendezte még sajtó alá, egyébként alig figyeltünk föl orgonabugászerű stílusrára, a nagy magyar írónak hosszú hónapok óta nincs kedve, egészsége a munkához. Az itt következő strófák, mint minden Bródy-írás, az egész író, az egész embert, egy hasonlíthatatlan magyar művész teljes egyéniségét reprezentálják.)

Az anyám egy öt láb hosszú virágos domb alatt lakik, tehát nincs az a palota, amely ennél szuverénebb lehessen; az igazi tulajdon. Szatmárnak hívták a helyet, ahol nyugszik — nekem él —, most nem tudom, mi a neve, de azt tudom, hogy nincs földi tilalomja, amely elébem állhatna és meggátolna abban, hogy oda vándoroljak, ahol anyám lakik és megvárjam ott az időt, amíg a közelébe, mellé fektetnek. Ugy érzem és úgy is tudom, hogy az idő szépen lassacskán, mohóságomhoz képest nagyon is lassan, tempósan, mégis csak elkövetkezik. Az anyám lakóhelye olyan szép és kívánatos nekem: a testvérem egy kis ciprust ültetett a sírjára. Hát a ja nőtt, nőtt, olyan nagyra nőtt, mint amilyeneket csak a szent földön láttam. A szép bús bokor nagyon szerette az anyámat és neki is kedvelt fája volt. Micsoda titkok ezek! Nem szabad firtatni, inkább csak mélyen meghajolni az előtt, ami isteni tünemény. Ezt cselekszem én megalázott kételkedő és megyek haza.

Nemrégem még azt hittem, hogy oda megyek pihenni, ahol születtem és ahol az élet gyönyörű, mert legigazibb mámorát, a gyerekkoromat eltöltöttem. De néhány hónap alatt — hét ötéskorvalóságnak tetszik — kültam az illuziók legutolsó csöppjét. Elmultak az ifjúkori emlékek, már alig emlékszem, hogy barátaim voltak, már nem is tudom, hogy szerettem őket, sőt azt se, hogy haragudtam rájuk. Bajt csinálni az egiereknek meg éppen nem akarok. Nem kívánok figurálni velük se az életben, se emléksük után. Legyen igazuk, vagy ne lett legyen igazuk. Mit bánom én. Elfogyott az írás. Inkább csak néhány mondatot akarok papírra vetni, sebtében, inkább csak kipróbálni, hogy engedelmeskedik-e a szemem, a kezem. Azt tudom, a végén a kettő is elfárad és kiesik a napszámos kezéből a kapa, különösen, ha tulsokat kapát az ur szöllőjében. Ne még, csak egy kicsit ne még! Csak addig nem, amíg meg nem ástam a magam vermét. Nem is olyan borzasztó ügy, inkább uri dolog. Mindig is hajlamom volt az ilyen uri extravaganciákra. A kép se rossz és ez a legfontosabb: A kapa a vállamon, úgy megyek haza, az anyámhoz, lefeküdni, a magam lakásába.

Nincsenek fájdalmaim és nincsenek sebeim, ha lennének is, nem mutogatnám. Röhögve csak annyit, hogy tisztelettel alólírott belőlről van meggyúzva. Helyesebben csaknem egy esztendője történik ez a művelet velem, de színellenül. Még mindig jó üzletet csináltam, valóságosan is megtörténhetett volna, mint ahogy az ilyesmi elég sokszor megtörtént az egész világon, nem csak most és nem csak nálunk, hanem mindenütt, mióta a világ világ. Nekem egyszer hírül hozták, még tavaly, hogy megtörtént velem az, látták, az illető hallotta is. Nem tett rám mélyebb benyomást a dolog, majdnem biztosan tudtam, hogy nem lehet igaz. De most sokszor eszembe jut az és egy Helmont nevű tizenhetedik századbeli nagykirü orvos, aki azt tanította, hogy minden kórsgy onnan támad, hogy az archeust megsértik. Az archeus pedig valami középső lényeg, a test meg a lélek között fekszik éppen. Nem tudom, nincsen-e valami igaz a nevezetes medikusnak, akinek csaknem száz esztendőig hittek a tudósok is, meg a betegek is. Hajlamom is volna arra, hogy elhagyjam: tudtomon kívül megsértették az archeusomat. De nekem csak tudnom kell, hogy egy rossz szóval se illettek, Helmont professzor pedig hiába volt olyan nagy, elmult, mint ahogy alkalmasint elmúlik ez a mai kémiai alapokon álló és nyugvó orvosi művészet. Én most a részéről a kuruzslóknál tartok és abban bizakodom, hogy a dadám Szatmárt, mint öreg parasztszöny, tud valami füvet, mitől a kedvem meggyön és elfeledjem azt a sok jót és forró gyönyörűséget, amelyek velem történtek. Elfeledni az elmult és visszatérhetetlen szépet! Régebben azt hitték, hogy van egy enyugium nevű növénynek a gyökere. Sőt létezik egy közönséges bokor és azon ama ös-bogyó, ami meghámoztatik és aztán a nedve helyes módszerrel fölforr. A bor! Ezt meg is próbáltam az utóbbi hónapokban: egy-néhányszor használt, de csak a fekete bor, a magyar. Abbahagytam, nincs is, drága is. Maradtam a rossz kedvemnél, amely, hogy mindent bevalljak, nem is becsületes, komoly melancholia. Ismerem én ezt is: az nem

kívánja az élet kedves mámorát, még a halált magát se, még azíránt is közömbös. En bizony, ime, kívánom mind a kettőt, különösen a halált.

Kérem, meg ne undorodjanak ezért tőlem és hogy a kedvüket rontom és kora ifjuságom óta annyit kacérkodtam a halállal és az is velem, nagyon komolyan vettük egymást. En egy kissé profandítam is, de most már tudom, hogy komoly, nagy és szép ügy.

A halál az isten csókja. Így áll az ó-testamentomban. Középkori káttunó tudósok is így vallották. Hiszem, érzem, vallom és ezért szívesen megyek elébe.

Nem úgy önként, erővel, mint akkor, negyvenesztendőskoromban. Nem sikerült, az anyám még élt. Az isten még nem tartott méltónak a csókjára. Egy esztendőig vergődtem utána és egyszerre talpra állottam, hazamentem, mint új ember, mint tékozló fiú, aki megtért. Az Ur úgy kívánta, hogy még sok örömet és szenvedést álljak ki. Meg is tettem bőven mind a kettőt. Nem vagyok lázadó és talán szeggyenem ez, forradalmi természet sem vagyok, de azt hiszem, akkor, amikor el akartam menni és végrehajtottam életem egyetlen programját: — igazam volt.

Furcsa létemnek harmónikus vége lett volna. Mennyi mindent nem tudtam volna meg, amit most tudok és nincsen öt percem, hogy eszembe ne jusson. Nem is önboncolás, hanem valósgos önmarcangolás ez és alkalmasint már nem is szép, úgy hogy az olvasó elveszti tőlem a kedvét és azt kérdezi:

— Mit akar ez velem, mit akar magával? Nyomorult ez az egész földi fajta, győző és legyőzött, keresztény és pogány.

Semmit. Száraz a szemem, nem is vérzek. És haragosan üzöm el magamtól a gondolatát is annak, hogy a sorsom iránt valaki csak érdeklődjék is. Sokase voltam a mások tréfás kedvének az okozója, egyetlen élet se tudtam soha. A szomorú kis fiú, aki voltam, szomorú öreg ember lett, ennyi az egész.

A komoly az, hogy eljött az alkony. Legyen vigaszod öcsém — én —, hogy másra is eljön szépen, szabályosan, törvényesen. Az én bűnöm, hogy annyi és olyan erős gyökér köt össze a földdel, a boldogsággal, az ifjusággal, amelyet távolabbra toltam ki a rendesnél. Az én bűnöm, hogy kevesebb volt az égiekben vetett hitem, mint amennyi a földiekben. Az alkony jött, biztosan van abban is szép, majd megpróbálom megtalálni. „Sehotonü” mondják adamusul. (Nem héberül.) Addig kínlódjunk tovább ameddig a mindenhatónak tetszik. Azonközben haza megyek az anyámhoz és a közelében, a szép szatmári fekete földben olyan jól alszom, hogy na!

— Az igazságügyminiszter és a nem jegyzett értékek piaca. Nagy Emil igazságügyminiszter, *A Reggel* értesülése szerint, éppen ennek az újságnak közleményeiből és egyéb információkból arra a meggyőződésre jutott, hogy a nem jegyzett értékek piaca nem maradhat a mai feleletlen, közvesztélyes helyzetben és gyökeres reformra szorul. Ez ügyben az igazságügyminiszter meg fog hallgatni több elfogulatlan és hozzáférhetetlenül becsületes véleményt és a tőzsde tanács utján kívánja majd rendezni a kérdést. Nagyon helyes ez az elhatározás, az exoták piacát nem lehet tőzsdei orvadászok vadászterületének hagyni...

— A Pala-utcai lövöldözés: éjszakai esőndőborítás. Amint ismeretes, péntekről szombatra virradó éjszaka a Pala-utca 9. számú házba Cseh Ferenc és dr. Fischer Ferenc bankhivatalnokok ittas állapotban becsöngettek és amikor kiderült, hogy tévedésből rossz helyen járnak, közöttük és Fränkel Ignác háztulajdonos között szóváltás támadt és közben Cseh Ferenc revolverével kétszer a levegőbe lött. A két fiatal embert előállították a főkapitányságra, ahol egyöntetűen azt adták elő, hogy ök ittas állapotban voltak és a Pala-utca 9. szám alatt egy régi mulatóhelyet kerestek. Amikor bent voltak a ház udvarán, rájöttek, hogy rossz helyen járnak és „bocsánatkérés” között távozni akartak. Fränkel azonban utánuk ment és heves szóváltás támadt közöttük, amire Cseh Ferenc előkapta revolverét és két lövést tett. Miután a szemtanúk vallomása a fiatal emberek által előadott védekezést igazolta, Cseh Ferencet, aki esideig őrizetben volt, vasárnap délelőtt a főkapitányságról elbocsátották. Fischer Ferencet még szombaton elengedték. Éjszakai esőndőborítás miatt indul meg az eljárás ellenük.

— Bepörölték a villamos vasutakat a tarifa-fölemelés miatt. A központi járásbírósg előtt érdekes döntés készül abban a polgári párben, amelyet Kronstein István joghallgató indított a villamos vasutak igazgatósága ellen. Kronstein ez év június elsején havi bérletet váltott a villamosra. Kifizetett a bérletjegyért egy hónapra 19.500 koronát és ennek ellenében megkapta annak rendje és módja szerint a bérletjegyet. Három héttel később — amint ismeretes —, június 20-án a villamosjegyek árát a társaság jelentékenyen fölemelte és Kronstein Istvánt fölszólították, hogy a bérletjegyére 12.500 koronát pótlólag fizessen meg, mert különben érvénytelenül nyúlónik a megváltott bérletjegyét. Kronstein lefuzette ezt az összeget, de pört indított a villamos társaság ellen és keresetében arra kéri a bíróságot, hogy ítéljék vissza neki a 12.500 koronát, mert azt jogtalanul fizette vele a villamos társaság. Június 1-én, amikor megváltotta a bérletét, akkor egy hónapra szerződött a villamos társasággal és ezen időn belül e bérleti szerződés folyamán képen a társaságnak nincs joga föle utánfizetést követelni. A párben szeptember elején tartják meg a tárgyalást.

— Ugyan kérek, mit tudok mulatni azon, hogy Menyust is a kapitalisták sorában látjátok. Ajótölt sose kacagtatok, hogy Menyust a Parnasszuson láttátok. Pedig a kapitalisták közé mégis könnyebben jut be az ember, mint a Parnasszus ligetébe. És ha Menyus átgázolta a Parnasszus akadályait, gyerekjáték volt eltakarítani a torlaszokat, amelyek az aranybányák bejáróinál tornyosultak előtte. Mert senki, de senki sem tud oly szívós kitartással udvarolni a sorsintéző tündéréknek, mint Menyus. En látam őt, amint a liberális lapok szerkesztőinek előtt hajlongott. A bokáit oly snajdigul ütötte össze, ha jött és ha elköszönt, mintha tizenkét évet szolgált volna katonáéknál. Nagyon kedves és nagyon alázas volt. És mert a szerkesztő röstell alamizsnafélélet adni ennek az alázaszkodónak, hát kényóradományul lekötölte a versét. Koldulva jutott föl a Parnasszusra, de most fönt van és mert a marsrutájába nincs beleírva, hogy koldusbottal vagy a Pegazussal tette meg ezt az utat, Menyus úgy feszít az istenek sorában, mintha szárnyas ló röpítette volna a magosba. És az istenek nem kacagnak! De a kapitalisták kényesebbek és nevetnek. Persze, hogy nevetnek, mert Menyus szidta, becsmérlette őket. És most ott ül közöttük. A költő a kapitalisták, a részvényesek közt! És olyan kibocsátási, kedvezményes áru részvényt szorongat a markában, amelynek tulajdonosait tüzzel, vassal, ekrazittal kívánta elhallgatni. Oh, én tudtam, hogy Menyus karriert fog csinálni. Hisz stráfszíjat hord a bokáin, hogy hangosat koppanjanak, ha a szerkesztők előtt összeveser azokat.

— Bogy János sajtópöre. A nemzetgyűlésen dr. Rupert Rezső képviselő beszéde nyomán sokat foglalkoztak Bogy János képviselőnek becsületbeli adósságával, amelyet Jenvay Géza nyugalmazott százados adott Bogy Jánosnak, aki ezt a tartozását visszafizetni elmulasztotta. Ebből az ügyből kifolyóan „A Nép” című napilap múlt hó elején éles hangú interjúval közzétette Bogy Jánostól, aki úgy a Házban, mint ebben a lapban is uszora-kölcsönök mondta Jenvay Gézával szemben fönnálló tartozását. A százados sajtó utján elkövetett rágalmas vátsége címén sajtópört indított Bogy ellen és a büntetőtörvényssék vizsgálóbírója most intézkedett Bogy János mentelmi jogának fölfüggesztése iránt, hogy a sajtópört ellene lefolytathassák.

BRÁZAY angol fürdőszappana
kellemes, gazdaságos

MINERVA AUTÓ

A LEGJOBB
ÉS LEGTÖKÉLETESEBB
KOCSI

VI, ANDRÁSSY-UT 61
CSENGERY-UTCA SAROK
SIMÓ

SODRONYFONATOS AGYBETÉTEK

összehajtható eseléd- és tábori ágyak sodronymatracra, legjobb kiviteiben és legolcsóbban

HA IDEKKER SÁNDOR

sodronyszövet-, fonat- és kerítésgyárban
Budapest VIII, Üllői-ut 48.

Kölcsonponyva

Magyar Kender- és Lenpar Rt.

előbb Salzman és Társa

Budapest V, Falk Miksa-utca 26-28. sz.

ponyvakölcsonzó intézetében vizmentes ponyvák
legjobb minőségben és kifogástalan állapotban
állandóan rendelkezésre állanak.

Uj ponyvák

valamint egyéb kender- és lengyártmányok, ugymint:
szőkők, kenderfömlők, vitorla- és bétészősző-
nak, szőnyegrudók stb., stb. gyártása és eladása

Bethlen látogatása a tokaji kerületben. A Reggel értesülése szerint a miniszterelnök augusztus első felében kirándul a Tokaj-Hegyaljára. Bethlen Istvánt e látogatására a zempléni egységspárti képviselők kérték föl, akiknek helyzete tarthatatlannak látszik kerületeikben. A múlt vasárnap Sátoraljaújhelyen Görgey István programbeszédre alkalmából láthatták, hogy e városban az egységspártinak semmi talaja és Görgeynek 100 szavazója sem lesz többé Újhelyben. Ugyanez a helyzet a tokaji kerületben, ahol báró Mailott Nándor szereplése egy emberöltőre neveltségessé tette a kormányártot. A medgyasói kerületben Forgács Miklós még felölésre sem számíthat és Sárospatakon Bessenyei Zénónak egyáltalában nincs pártja. Bethlen látogatása, ha másra nem is, arra alkalmas lesz, hogy szemtől szembe lássa: milyen visszahatása van a közgazdasági terrorjának, hogy erőszakkal, csalással, vesztegetéssel szerzett mandátumok még ebben az országban sem tarthatók meg. A Reggel egyébként úgy értesül, hogy augusztus végén a kormányzó is meglátogatja a Hegyaljai borvidéket.

„Julius 14.” Párisból írja A Reggel levelezője: Nemzeti ünnepe van ma a francia köztársaságnak. E napon zászlószobák állítják a város és kácer pántlikákkal övezi magát. Trikolórbogók takarják a házak falait. Hőség fojtogatja a hatalmas várost, mégis az emberek százai csatangolnak ünnepi hangulatban és ünnepi ruhában az utcákon. A trópusi idő miatt a hagyományos longchamps-i katonai revü is elmaradt. Minden be van zárva, csak a vendéglők ajtai vannak tágasra tárva, enyhítést kínálva a szomjas torkoknak. Az utcákon nagy táblák jelzik, hol lesz a bál. Este a tereken zenekar a legmodernebb táncokat huzza és vigan ropják a párok az utca kövén reggelig a shimmyt, two step és bostont. De minden vendéglőnek és bárna megvan a maga zenekara. (Az ember bámulja, honnan veszik erre a napra a sok zenészt és zeneszerszámot.) Minden házban muzsikaszó, alvászó szó sem lehet az éjjel. A zenekarok különfélék. Az ural helyeken dobogón ülnek, legtöbbször négyen, de leggyakrabban csak egy harmonika nyújtott hangjal szolgáltatják a zenét. Sőt még gramofonok és drótnélküli telefon hangfogóit előtt is vigan megy a tánc. Itt-ott egy tagból álló jazzband, ami üdítő látvány: egy férfi állig fölfegyverkezve zeneszerszámmal, kezében harmonika, egyik lábára csengő, másikkra dob van erősítve, szájaiban pedig trombita. Nagy lármát tud csinálni, ez pedig a legfontosabb. A fényárban uszó utcákon nagy tömeg hőmpölyög, sétál, táncol vagy bámul. Sok vidéki és külföldi jön Párisba erre a napra. Tíz óra után a város több helyén örömtűzek gyúlnak ki és tűzijátékok szórakoztatják az embereket. Hallatlan nagy a lármá. Éjjelkor az utcák oly világosak, mint nappal. Páris ma mulat... (Pallós István.)

Büntetés alá kerül Esküdt Lajos bűnügye. A nemzetgyűlésen az indemnitási vita során több alkalommal szóba hozták az ellenzéki képviselők Esküdt Lajosnak ismeretes bűnpörét, amelyet sok-sok kivitelei engedélynek különös uton-módon való megszerzése miatt indítottak ellene és vagy 20 büntérsza ellen. Ebben a panamaugyben az ügyészség még 1919 őszén vizsgálati indítványt terjesztett elő és a vizsgálóbíró már réges-régen befejezte a bűnpör vizsgálatát. Közben a terheltek mind szabadlábra kerültek és az iratokat újra az ügyészséghez tették át érdemleges indítvány szerkesztése céljából. Hosszu idő, tán egy esztendő is eltelt, anélkül, hogy ebben az ügyben érdemleges intézkedés történt volna. Érdekes változás csak az volt ez idő alatt, hogy Esküdt Lajos addigi védőitől a megbízást megvonta és új védőjéül dr. Ulain Ferenc nemzetgyűlési képviselőt, ügyvédet, nevezte meg. Dr. Ulain be is csatlakozott a bűnpör aktáihoz Esküdt Lajostól nyert meghatalmazását, de senki sem szorgalmazta az ügy befejezését. Mégis akadt a gyanúsítottak között, aki ügyvédje útján sürgető kérvényt adott be a bírósághoz és tárgyalás kitűzését kívánta és ez a terhelte: Tömöri Angéla, aki Esküdt Lajossal való kapcsolata révén került a bűnpör középpontjába. Nemrégén Esküdt újra fölött a magyar politikában: egy délelőtt megjelent a képviselőház előszojáján és nagyvívád Szabó minisztert kereste. Amikor Nagyatádi különös vendégéről hallott, személyesen sietett be a háznagy irodába, amire egykori Lajosot kivették a házból. Amint A Reggel tudósítja megbízható helyről értesül, dr. Nagy Emil igazságügy-miniszter intézkedett a budapesti ügyészségnél, hogy az Esküdt-féle bűnpörben most már haladéktalanul és soronkívül készítsék el az érdemleges határozatot. Azt beszélte, hogy ennek az ügynek e szokatlan lassu tempója még Tomcsányi Vilmos Pál igazságügy-miniszterisége idejéből keletkezett, de most már a bírósági nyírást eltiltve döntés alá kerül az Esküdt-féle szállítási panamaugy.

Tomboló, de sajnos, nem tisztító vihar a politikában

Rendkívül izgalmasnak ígérkezik a nemzetgyűlés keddi ülése

(A Reggel tudósítójától.) A politikában teljes erővel tombol a nyári vihar, amelyet kétségtelenül Ulain Ferencnek ceglédi beszéde idézett föl. A nemzetgyűlés kedden tárgyalja az igazságügyi bizottság jelentését, amely javasolja, hogy Ulain Ferenc ellen a nemzetgyűlés becsületének súlyos megsértése miatt bünvádi eljárást indítsanak. A pénteki ülésen egyedül Friedrich István mondott olyan beszédet, amelynek olyan színeze volt, mintha védeni akarta volna Ulain Ferencet.

Kedden azonban a szélső jobboldal egész arzenáljával Ulain támogatására fog sietni.

Legelőször is, mint föltétlenül beavatott helyről értesülünk, Ulain hívei föl fogják szólítani dr. Karafiáth Jenőt, a nemzetgyűlés ház-nagyját, hogy tegye le a Ház asztalára azokat a leveleket, amelyek a részvényfőlajánásokkal kapcsolatban birtokába jutottak.

Ezek a levelek, szerintünk, magasrangú állami tisztviselőknek szólnak, nem pedig képviselőknek és tartalmuk állítólag az, hogy az illető bank a részvényeket címzeteknek megvásárolta, illetve átengedte, azokat el is adta és a differenciát folyószámlájuk javára írta.

Karafiáth ebben az ügyben már interpellációt is jegyzett be, amelyet eddig ismeretlen okokból nem mondott el. A keddi ülésen azonban előreláthatóan föl fogja tárni a birtokában levő levelek anyagát. Ugyanez a fölszólalást várják Wolff Károlytól is, akihez állítólag szintén jöttek magasrangú állami tisztviselők a bankoktól kapott értesítőlevelekkel. Ellenzéki oldalról nyert értesülésünk szerint hasonló leveleknek a birtokában vannak még Huszár Elemér és Kállay Tamás képviselők is, akiket Ulain támogatói szintén föl fognak szólítani, hogy mondják el mindazt, amit a részvényügyben tudnak.

A szélső jobboldalról követelni fogják újabb a bankok ellen kiadandó szigorú rendeletet,

— Mondd csak, kérelek, tetszik neked az a konstruktív munka, amelyet Cegléden folytatnak a fajvédelem bajnokai? A ceglédi gazda törvénykezlete még most is egyértékű a legszilárdabb alkotmánybiztosítékkal és arra talán még sosem volt példa, hogy a ceglédi paraszt szembeszállt volna a hatóság rendelkezésével. Ez a paraszttársadalom híret se hallotta annak, hogy mi az a konstruktív munka, de öntudatlanul is konstruktív volt. Most aztán megérkeztek a városba a budapesti hivatalos konstruktív apostolok, akik fűgét mutatnak hatóságoknak, fogják, rendelkeznek és a nagy-szerű munkát betelítik azzal, hogy lepocskondiázzák az ország miniszterelnökét és igazságügy-miniszterét. Pedig a tekintélyek tisztelete benne volna a konstrukció kis katedájában s ha megkérded őket, miért nem alkalmazkodnak a nagy alkotás szabályokhoz, azt felelik, hogy a tekintélyek tisztelete nagyon szép dolog, de „a parasztnak az ember csak úgy tud imponálni, ha lepiszkolja a tekintélyeket”. Két tekintély nem fér meg egy csárdában és Prónay Pál nem lehetne félelmetes tekintély a ceglédiek előtt, ha nem mutatná meg, hogy neki még a miniszterelnök se imponál. Persze, ez nem konstruktív politika, de hát nyeregbe juthatnának valaha ezek a konstruktívok, ha azt hirdették, hogy Bethlen István a legiszteletreméltóbb politikusa az országnak? Ha azt hirdették, hogy rajtuk kívül is van becsületes ember? Hogy is mondta a belügyminiszter? Minden kilengés balfelől jön. Valóban, Cegléden is.

— Az országos főkapitány a hazárdjáték ellen. Nádassy országos főkapitány a Pesten és vidéken tapasztalható hazárdjáték ellen fölléni készül. A főkapitánynak tudomására jutott, hogy a pesti klubokban, kaszinóknak nap-nap után mértékten hazárdjáték folyik és hogy újabbán már nemcsak magyar koronában, de külföldi nemes valutákban, főleg pedig dollárban folyik a játék. A hét elejére várják az országos főkapitány rendeletét, amely lehetővé fogja tenni a hazárdjátékot.

— Fölfedezték a vörheny bacillusát. Rómából táviratozzák: A lapok jelentései szerint két olasz orvosnár fölfedezte a vörheny bacillusát. Sok kísérletet tettek oly szérum előállítására, amellyel meg lehetne akadályozni a vörheny kitérését.

— Gala-sarok, a régóta kitünőnek ismert, olcsóbb mint a többi.

— A Yes porcellán poudér homogén szemcséi, amelynél tökéletesebb szépítőszert nincsen a világon.

— A Minerva belga automobilgyár vezérképviselőt Simó Sándor ur. a szakma e kiváló képviselője vette át. A kocsi láthatóan Andrassy-ut 61 alatt, Simó ur újonnan berendezett üzletében

kapcsolatban közéleti férfiak megvesztegetésével. A liberálisellenek természetesen senki sincsen ilyen rendelet ellen, de szükségesnek tartják, ha már Ulain az Interrexim ügyet fölvetette, egyéb bevezetésekről, így a Kistarcsáról beszélni, amelyből, hír szerint, hasonló körülmények között jutott papír a szélső jobbnak, mint Kiss Menyhértnek — Ujságüzem.

Ulainék az egész részvénygyűről úgy akarják a figyelmet elterelni, hogy egy sokkal nagyobb szabású

állítólagos leleplezésre készülnek.

Ennek keretében főképen Huszár Károlyt akarják támadni és mint mondják, tisztázni akarják a Tisza-bűnpörnek összes eddig ismeretlen részleteit, elsősorban pedig Huszár Károly szerepét ebben a bűnpörben. A szélső jobb koncentrált gyűlése irányul Huszár ellen, akinek kemény csatái lesznek a parlamentben.

A Gömbös-csoport részéről nyert értesülésünk szerint Gömbös Gyula és legközelebbi hívei szintén óhajtkák a bünvádi eljárás megindítását Ulain Ferenc ellen, azonban csak azért, hogy ennek a pörnek a keretében a bankok szerepét tisztázzák. Gömbös Gyula véleménye szerint ugyanis, Ulain, ha elhamarkodottan is, de jóhiszeműen tette meg Cegléden ismert kijelentéseit. Gömbös fölfogása az, hogy a kormány igen nehéz helyzete lesz e bünvádi eljárás lefolytatása körül, amennyiben Ulain vádjainak beigazolódása esetén az egész politikai élet válságos helyzetbe kerülne.

Ellenzéki oldalon feszült figyelemmel várják a keresztény politikuskok között folyó mérkőzés eredményét és semmiesetre sem remélnék e közdelemtől ildvös hatást az országra nézve. Kedden óhajtk fölszólalni az indemnitás vitájában Friedrich István, aki beszédében főleg a kormány külpolitikai tevékenységét fogja élesen bírálni. A szociáldemokraták közül most már csak egyedül Peyer Károly beszédét előzi meg nagyobb érdeklődés és még két-három érdektelenebb fölszólalás után az indemnitás vitája előreláthatólag e hét közepe táján véget ér.

— Ötmillióval megszökött egy irodaszolga. Szombaton délután izgatott fiatalember jelent meg a főkapitányság központi ügyeletén.

— Bálint Nándor vagyok, a gróf Zichy Béla urkati bányaművei részvénytársaság főkönyvelője — mondotta. Ma délután kellett volna kifizetni több munkásunk bérét. Ötmillió koronát adtam át reggel 25.000-ros bankjegyekben Sásdi József háziszolgáknak, hogy váltsa be a pénzt a jegyintézetnél kiscimlett bankjegyekre. Vártam rá egész délelőt, de a háziszolga nem jött. Sásdi József ezelőtt a Merkur-banknál volt bankszolga. Onnan vetjük át mi őt. Két hónapja van a részvénytársaságnál, mindig a legilledelemesebben viselkedett. Tulzontan megbízható szolgának mutatkozott. A sürgős följelentést azonnal átadták a detektíveknek. Nyomozás közben nagyon gyanussá lett a jóviseletének mondott háziszolga személyleírása. Sásdi József balarcán ugyanis májfolt van. Ugyanilyen személyleírása van egy régi, híres, többször büntetett betörőnek is. Előkeresték ennek rendőri fotográfiáját. Ez a betörő valódi nevén Fekete László, nemrég szabadult a fegyházból és a detektívek már azóta megint keresték. Bálint Nándornak megmutatták Fekete László fényképét. Rögön fölismerete benne a háziszolgát, aki a részvénytársaságnál Sásdi József álnéven tevékenykedett. A rovtimultu sikkasztót, aki, úgy látszik, a könnyebb műfajú mesterség vizeire evezett át, széles körben keresik.

— Ha használt vászoncipőjét vadonatujjá akarja tenni, használjon World-cipőtisztítót, amely egy perc alatt vadonatujjá varázsolja. Mindenütt kapható.

— Darmol a legtökéletesebb hashajtó, ize olyan, mint egy legfinomabb csokoládé cukorkának és így gyermekeknek is kedvezo gyógyszer. Kapható minden gyógyszertárban.

— Brillánst, ékszeret, aranyat, ezüstöt, hamisfogát legmagasabb áron, régi arany- és ezüstpénzeket vesz Fischer és Eisner ékszerészek, Budapest, Rákóczi-ut 27. szám.

Egész Budapest tudja!

hogy finom és különleges Crépe de chine, Georgette, velur, sifon, köpenyvelur, kosztüm- és ruhaszővelur és szövataruházban kapható, IV. Házó-utca 16. sz. (Sütő-utca sarkán) csakis

Szöllösi és Kálmán

szab. MÜKÖBURKOLATU
JÉGSZEKRÉNYEK
SÖRKIMÉRŐKÉSZÜLÉKEK
HENNEFELD JÉGSZEKRÉNYGYÁR,
BUDAPEST, VI. GRÓF ZICHY JENŐ-UTCA 5
ARJEGYZÉK INGYEN ES BERMENTVE

BUTOR, ÚJ ÉS HASZNÁLT,
vétel és eladás. Szűnyeg és legelőgyősebben
Lászlóváros, Budapest, Dombóváry-utca 34
(Hernád-u. sarok). Telefon: József 44-40. szám

Három rovottmultu részvénytársasági igazgató nagyszabású részvénytársasági

Közveszélyes a nemjegyzett értékek piaca

(A Reggel tudósítójától.) Szomorú, de napjainkban talán nem is meglepő esetet mutat be alább *A Reggel*, amelynek tendenciájára főleg olvasóink előtt rámutatni. Egy „gründolász” hiteles történetét mondjuk el, amely különösen személyi vonatkozásaiban nemcsak tanulságossá, de bűnügyileg is érdekesítővé teszi ezt a nyomozási adatokkal alátámasztott olvasmányt. Egy „börgyáróll” akarunk szólni, amely részvényi alapon igyekezett az igazgatósága javára lehuzni a hiszékeny és mindenáron sok pénzt keresni akaró közönség — börtört. Nem is régóta, uton-utfélen lehetett ügyes reklámhírekkel találkozni egy a napisajtóban, mint közgazdasági lapjainkban, közleményekkel, amelyek arról szóltak, hogy a

Finombörgyár részvényeit a magánforgalomban 21.000-tól 23.000 koronáig keresték.

Ki tudja, hány sajnálni való áldozata van ma már ennek az ártatlannak látszó, de alapjában veszedelmes hirdetésnek.

Mi az a Finombör?

A háború után Újpesten, a Tisza Kálmán-utca 11. szám alatt Breitner J. Gyula tímárműhelyt nyitott a az üzlethez társul vette Schmain László és Steiner Miksa börkereskedőket részvénytársasági alapon. Az új rt.-nak „Breitner Gyula Finombör-feldolgozó rt.” lett a címe. Hatszáz db. egyenként 1000 K-ás részvény alkotta az alaptőkét és a részvényeket a három társ egyformán osztotta föl egymás között. A kis tímárműhely eleinte 16-18 munkást foglalkoztatott és Breitner Gyula, aki az üzemet vezette, meglehetősen szép teljesítményt mutathatott föl. A részvénytársaság raktárában Hegedűs Lóránt pénzügyminiszterre idején még sok gyártott bőr volt, amelyeket Schmain László, az egyik igazgató spekulációs céllal tartogatott. Ekkor következett be a nagy krach, aminek folytán mindennek lement az ára. A miniatűr börgyár pénzszarvára jutott, a hitelezők nem adtak új tőkét és így a Breitner-féle börgyár kényserült drukészletét nagy veszteséggel eladni, aminek folytán a vállalat vesztesége közel ötödédmillió koronára rugott. Ami tőke megmaradt, azt az adósság törlesztésére fordították, de még így is másfélmillióval tartozott a részvénytársaság hitelezőjének, a Galambos László és társa cég főnökének, Schmain Lászlóknak, aki hitelezője is, igazgatója is volt a részvénytársaságnak. Schmain követelvének a pénzt, elhatározta, hogy a részvénytársaságot, amely addig a három üzlettárs kezében volt, eladja. Az egyik igazgató, Stein Miksa, a rács részvényeket eladta ügyünk útján összesen 140.000 korondért Steinmann Pálnak. Ellenben Schmain László az ő részvénytársaságát, mint értéktelent, díjmentesen átadta Breitner Gyula vejének, Feleki József vegyész-mérnöknek.

A Nemzeti Hitelintézet szerepe.

Az új részvénytulajdonosok, Steinmann Pál és Feleki József megállapodást kötöttek egymással, amely szerint a részvénybirtoklást együttesen tartják a kezükben és a részvényeket csakis együttes megállapodással adják el. Az 1921-ben megtartott közgyűlés a „gyár” nevet „Magyar Finombörgyár rt.”-ra változtatta meg és az alapszabályok módosításával új igazgatóságot is választottak. Az új igazgatóságban helyet foglaltak a Nemzeti Hitelintézet igazgatói. A „gyár” munkások nélkül állott és a nyersanyag is elfogyott. Ekkor a kedvező helyzetre alapítva a a torvot, akció indult meg, hogy a Tisza Kálmán-utcai telket és rajta a földszintes kis műhelyépületet megszeressék.

Föltitnik Krets „igazgató” is.

Steinmann Pál rábeszélte Feleki Józsefet, hogy közösen adják el a részvényeket egy új érdekeltségnek, amely megfélelítő fékkel üzembe fogja helyezni a gyárat. Feleki el is adta részvényeit Steinmann vejejének, Krets Lajosnak, egy börkereskedőnek 480.000 koronáért. Krets az átvett részvényekért három részletben fizetett. Breitner Gyulának és Felekinének Steinmann Pál — amint később kiderült — a részvényeit nem is adta el, hanem az általa hozott veendővel az egész gyárat körülbelül félmillió korondért maguknak szerezte meg. Mihamar fehérbetűs, nagy fekete tábla került a „gyár” falaira: „Magyar Finombörgyár” és ezután ismét dolgozott néhány munkás a gyárban körülbelül a múlt év októberéig. Az üzem a lehető legideális arányú volt és hogy egyáltalában dolgozott az a néhány munkás, ennek — úgy látszik — csak az a célja volt, hogy az új vállalkozók meggyújthassák azokat az addig még ismeretlen pénzforszárakat, amelyekkel nagyösszeget pénzeket sikerült kapniok, ha azok esetleges skrupulusaikkal a gyár létezésé felül a helyszínen akarnának érdeklődni. A fölhojtott összeg többmillió koronára rugott. A pénzt arra használták föl, hogy a „gyárat” szemrevételező és imponálóvá tegyék. A Tisza Kálmán-utca 11. számú ház szűk udvarán álló földszintes műhelyre ráépítettek egy emeletet, majd később egy oldalépületet emeltek melléje. Itt néhány műhelyszoba áll az építés óta teljesen üresen. Az építkezés szakaszosan történt, ott látjuk a cserézdörpöket, de

tavaly óta a börgyárban egyetlen darab bőrt sem dolgoztak föl, bormunkáit nem foglalkoztatták.

Amikor Krets és Steinmann kezébe került a részvénytársaság, rendkívül közgyűlést tartottak, amelyen a régi igazgatók lemondtak. Új igazgatók lettek: Krets Lajos és Zeley Kálmán.

Három portré.

Kíváncsi voltam arra, hogy ki az a három igazgató, akik egy munkás nélküli börgyár részvényeit hozzák a magánforgalomban piacra, olyan „börgyár” részvényeit, amely üresen áll, amelynek, miután majd kitűnik, semmi vagona sincs, talán már a „gyár” épülete sem az övék, hanem a — hitelezőké. Nem titok Budapest a borszakmában, hogy Krets Lajos 44 éves jelenlegi igazgató viharos múlttal rendelkezik. Sokszor akadt dolga az igazságszolgáltatással. Krets Lajosról a törvényszék előtt fekvő ügyek

egyik aktacsomagjában a következő hivatalos életrajzi adatok szerepelnek:

„Krets Lajos született Hevesen 1879.”

1891. Wien átirat: 1 év lopásért,
1893. Wien átirat: 14 nap,
1894. Budapest, kir. törvényszék: 1 év lopásért,
1895. Wien átirat: 4 hónap lopásért,
1897. Wien átirat: 6 hónap lopásért,
1899. Wien átirat: kitérés 5 évre,
1895. Budapest, főkapitányság: csavargásért 14 nap,
1900. Budapest, főkapitányság: csavargásért 14 nap,
1902. Budapest, főkapitányság: 14 nap lopás gyanúja miatt,
1905. Budapest, kir. ügyészség: vasúti lopás miatt 3 hónap,
1905. Budapest, főkapitányság: kitérés a fővárosból 5 évre,
1908. Arad, lopásért és csavargásért 2 nap.

Steinmann Pál igazgató fiatal ember és távolról sincs oly zajos múltja, mint társának. A háború előtt a Hitelbank tisztviselője volt, de rövid uton távozott állásából. Erről így emlékezik meg a 93.969/1913. fk. II. számú rendőri akta: Steinmann Pál, született Budapest 1892-ben, t.z., nős, a budapesti királyi büntető-törvényszék család miatti körzeti. 1913 október 11-én kísérték át az ügyészségre.

Zeley Kálmán is fiatal ember. Szomorú véletlen talán, hogy nem találom izesnek az éleletét. A Nemzeti Hitelintézet zuglófi fiókjának volt a vezetője. Itt ismerkedett meg Steinmann Pállal, aki elhozta a finombörgyárba igazgatónak Zeley Kálmánt, aki 1886-ban Mezőkövesden született; a szombathelyi honvédtörvényszék 1922 III. 10-én család miatti hahatdi börtönre ítélte. Tiszti rendfokozatát, valamint a kitérését is elvették tőle ítéletileg.

Egy született non valeur.

Időközben új rendkívüli közgyűlésen április 14-én már Krets, Steinmann és Zeley főemlétek az alaptőkét 25 millióra 25.000 darab ezerkoronás névértékű részvény kibocsátásával. Ezeket kínálják most 22.000 koronáért. A börgyárnak van ugyan egy épülete. Ez 247 négyzetméteres udvaron áll. Az udvar mögött még 1300 négyzetméteres üres telek is a részvénytársaságé. Szakértők szerint ez az épület, meg a mellette levő telek megér vagy 80.000.000 koronát — tehermentesen. De egyelőre még a következő adatokat írjuk ki az újpesti telek-könyvi hivatalban a Magyar Finombörgyár Rt. teherlapjáról:

20 millió korona hitelek bekebelezve az M. L. Biedermann & Co. cég javára.
20 millió korona hitelek a Nemzeti Hitelintézet javára.
15.000 esek korona és járulékal Fischgrund Emil & Co. Wien javára bekebelezve.
200.000 esek korona előjegyezve az Egyesült Budapesti Fővárosi Takarékpénztár javára hiteles könyvkönyv alapján. V. 15-én a per is előjegyezve.

E nagyobb tételek mellett egy sereg apró megterhelés. Többek között ötször 200.000 korona a Nemzeti Hitelintézet javára, végrehajtási joggal. Nyolcször 100.000 korona, stb.

Az Általános Hitel- és Kereskedelmi Rt.-ről.

A Nádor-utca 17. számú ház első emeletén bérel egy udvari szobát a Finombörgyár. Ez a városi iroda. Az új telefonpótfűzetben már a gyártelepnek és a városi irodának hirdetik a telefonszámait. Az iroda ajtaja előtt nagy fekete üvegtábla, aranybetűkkel mutatja a Magyar Finombörgyár cégét. A magyar koronás címert is belevették a táblába. Ugyanitt van az Általános Hitel- és Kereskedelmi Rt. nevű bankcég. Ez a vállalat hozzá fogalomba a finombör-részvényeket. Utánajárva a cég-hivatalnál a kis bank adatainak megállapítottuk, hogy ilyen címen vállalatot létesítettek 1911-ben dr. Kroh László, Stein Zsigmond, Kroh Jenő és Spitzer Lajos igazgatók. E kis részvénytársaság valahol a VII. kerület egy kis mellékutcájában működött. A cég hivatali adatai szerint az alapító igazgatók lemondtak. De az új igazgatók nincsenek még bevezetve a lajstromba. Találtunk a bejelentések aktái között egy levelet, amelyben Krets Lajos jogtanácsos bejelenti az új igazgatókat, de a mellékletek hiányoznak. A cég bíróság ez ügyben vizsgálatot rendelt el. A részvénytársaságot Krets Lajos és Steinmann Pál vették meg. Átvették a 600 drb 50 koronás részvényt valamivel a névértéken fölül. Az egyik közjegyzőnél Krets Lajos, Steinmann Pál és Zeley Kálmán írtak alá igazgatói meghatalmazásról szóló iveket...

Ezek után kíváncsiak vagyunk a nagyrédmű főzdetanás állásfoglalására. Kíváncsiak vagyunk arra, hogy ezután is találkozunk a sajtóban a „Finombör” 22.000 K-ás kurzusával? Kíváncsiak vagyunk arra, ki fogja visszavenni a Finombör-részvényeket azoktól a bal szerencsefiaktól, akik *A Reggel* annyira értelme ellenére, ilyen haszontalan svindlipapírba fektették a tőkéjüket... Pancsovay P. József.

Apanyát, ezüstöt, Brilljánst, gyűgyüket teljes értékben vesz és elad Schmeizner Benő IV. Károly király-ut 23, Központi Városház, főkapu m.

— Harminekmilliósz tőzsdecsalás. A rendőrség néhány hónappal ezelőtt letartóztatta Mága Józsefnét, aki ravasz fondorlattal tudta elhíthetni vadidegen emberekkel, hogy nála tőzsdejátek után milliókat nyerhetnek. A rendőri nyomozás kiderítette, hogy Mágáné rendszerint a Magyar Országos Központi Takarékpénztár Fehérvári-úti fiókjának helyiségeiben szedte áldozatait. Beszélgetésbe elegyedett a pénzükré várakozó nőkel és férfiakkal és fölmutatva előttük egy hamisított könyvkivonatát, elhítette velük, hogy sokmilliósz folyószámlája van a bankban, a pénzt úgy szerezte, hogy ismeretségben áll a nagybankok vezérigazgatóival, akikről mindig megtudja, mely papírok fognak emelkedni. Az első áldozata dr. Déri István volt, akinek elpanaszolta, hogy egy nagy tőzsdekötéséhez szüksége volna fedezeti papírokra és némi készpénzre, mert így milliókat nyerhetne anélkül, hogy készpénzt kellene fizetnie. Nyereségrészesedésében Déri átadott Mágánénak 46 darab Egyesült Fővárosi Takarékpénztári részvényt és 43.500 korona készpénzt. Özvegy Endrőczy Lászlónétól 56.400 koronát, Turidák Erzsébettől 120.000 koronát, Peteny Károlynétól 675.000 koronát és sok más ismeretlen károsulttól is milliókat vett föl, amelyekkel azonban nem tudott elszámolni. Amikor a hiszékeny emberek követelni kezdték tőle pénzüket, azzal állott elő, hogy a Tőzsze-részvényeken minden vagyonát elvesztette. Mágánét természetesen nagyon sokan jelentették föl, de sok károsult nem tett följelentést. Az ügy tárgyalását szombatra tűzte ki dr. Horváth Géza ítéletbíró, aki előtt Mágáné azzal védekezett, hogy ő senkit sem akart megkárosítani, egy szerencsétlen véletlen volt az oka, hogy a tőzsdén minden vagyonát elvesztette. Védője becsatlotta több károsult kérvényét, amelyben ezek kijelentették, hogy nem kívánják Mágáné megbüntetését. Az egyes bíró elrendelte a vizsgálat kiegészítését a vádlottól vizsgálati fogságának főtartása mellett.

— Nyilatkozat. „A Nap” 1921 december 10. számában „Don Juan a rendőrségen” címmel közlemény jelent meg, amelyért A. Ignác né született R. Ilona sajtópört indított a közben megszűnt lap ellen. Minthogy a szerző személyét nem lehetett megállapítani, a sajtótörvény értelmében nekem, mint „A Nap” akkori felelős szerkesztőjének, kellett vállalnom a felelősséget. Meggyőződtem azonban, hogy az inkriminált cikkben foglalt adatok nem felelnek meg a valóságnak, ennél fogva kötelességemnek tartom, hogy a közlemény megjelenésén sajnálkozással fejezzem ki. Budapest, 1923 július 22. Dr. Molnár Jenő.

— Ma kezdődik az Erhardt-pör tárgyalása. Lipcséből jelenti *A Reggel* tudósítója: Példátlan érdeklődéssel várják a birodalmi törvényszék hétfői reggeli tárgyalását, amelyen természetesen csak Erhardt kapitány fogságban levő büntetése, Hohenlohe hercegnő és Liedig volt tengerésztest fognak a bíróság elé állani. Mindkettőjüket Erhardt rejtjeleivel vádolja az államügyész és Hohenlohe hercegnő ellen még hamis eskü miatt is vádat emelt. A hercegnő ugyanis eskü alatt vallotta a vizsgálóbíró előtt, hogy a nála lakó von Eschwege nevű ur nem azonos Erhardt kapitánnyal, akit személyesen ismer és ezt a vallomását csak napok múltán vonta vissza, amikor már számos tanu fölismerte a nála lakó vendégben a Kapp-pucesből kifolyólag körözött kapitányt. A 29 éves Hohenlohe hercegnővel nagyon szigorúan bántak a vizsgálati fogságban, amely Erhardt szökése után kezdődött. Rabruhában kellett járnia, rabkosztot evett, sőt még a szemét is bekötötték, amikor a vizsgálóbíróhoz ment, azonban pár nap előtt ezeket a súlyos rendszabályokat a vádandós megszüntette. A hétfői főtárgyalás érdeklődésének középpontjában ez a fanatikus fiatal leány áll, miután a főszereplő nyomtalanul eltűnt. Erhardt szökése miatt a lipcsői törvényszék elnökét, dr. Schmidtet, rövidesen nyugdíjazni fogják. A megszökött kapitány nagybátyját, Erhardt Károly hamburgi kereskedőt, a szökéssel kapcsolatban ugyanúgy őrizetbe vettek, ismét szabadonbocsátották. Érdekes, hogy Erhardt nagybátyja letartóztatása alatt állandóan Cuno kancellár és Heinze igazságügyminiszter barátságával dicsekedett.

— A vasárnap rendőri hírel. A Fő-utca 68. szám alatt lévő Csontos József és Társa villamosvállalat rt. műhelyében Hevesi Károly 17 éves tanoncot dróttékerecselés közben a magasfeszültségű áram agyoncsújtotta. A vizsgálat megindult. — A Dunának újabb halottai vannak: Tegnap délelőtt az ötszékötő vasúti hídnál 40 év körüli munkáskülsője, férfi holttestét fogták ki a Dunából. Személyazonosságát megállapítani nem sikerült. — Tegnap délelőtt a Csont-utca irányában 20-25 éves férfi holttestét fogták ki a Dunából, aki négy-öt nappal ezelőtt, furdés közben fulladhatott a vízbe. — Vasárnap délután az Erzsébet-hídnál 14-15 éves fiú holttestét fogták ki a vízből, aki szintén furdés közben lehelt haldít. — Tíz volt vasárnap délután a főváros tulajdonát képező Hárshegyi erdőben. 1500 négyzetméteres erdő ledgett. A tüzet a II. kerületi tűzoltóság oltotta el. — Késelés. Bundus István Kispesztén kocsmázás után összeveszett Tulányi Imre nevű társával, aki kést rántott és mellbe szurta Bundust. Bundust életveszélyes sérülésével az István-kórházba szállították. Tulányit a rendőrség őrizetbe helyezte.

— Dr. Ráskál Dezső egyetemi magántanár, az újságírók betegsegélyező és szanatóriumi egyesületének szakorvosa, nyári szabadságáról visszatért és rendelését megkezdte.

— Jaguár kausuk cipősarok rugalmas, tartós és olcsó. Ügyeljen a Jaguár védjegyre,

KÖZGAZDASÁG

Az árbitrázsértékek hete következik

Minden pénz a tőzsdére menekül

— július 23.

(A Reggel munkatársától.) A magyar korona lemorzsolódása adja meg ezúttal a tőzsde alapirányzatát. Minden egyéb gazdasági, technikai, kül- és belpolitikai ok vagy szempont háttérbe szorul:

a korona értékesítése, a korona előli menkülés

a tőzsde lényege. Amennyire érthető ez a tömegmozgalom, amely magával sodorta az egész országot társadalom, osztály, foglalkozás, világnézet és valláskülönbség nélkül, anynyira veszedelmes a laikus közönség nagy rétegeire, mert lázasan, kritikátlanul, a számoktól, konjunkturától, a játék szenvedélyétől szinte mámorosan vásárolnak. E pillanatban nem látunk ugyan olyan lehetőséget, amely az átértékelési mozgalmat megállítaná vagy ellanyhítaná, ellenkezően:

minden jel arra vall, hogy az igazi értékek hosszja most robban ki,

amikor a korona belföldi és külföldi értékeléséhez képest a tőzsdei árfolyamlap 75% nevetésesen olcsó papirokról számol be. Minden más áruhoz képest az értékpapír, a nyolcfeles hossz dacára, még a legolcsóbb befektetés, a legalértékeltébb érték és a legprimitívebb vagyontmentés. Minden alkalommal azonban, akár az unalomig megismételni köteleességünk: a korona sülyedése, a legszilárdabb tendencia mellett is, a közönség egész könnyedén elveszíteti a pénzét, ha belérték nélküli, léhán reklámozott, értéktelen papirok után kapkod. Csakis komoly értékek 50, 80, 100%-os átértékelésében van bizalmunk. A non valeuróket megvenni könnyű, de eladni nehéz, olykor lehetetlen...

*

A piac egyetlen komoly aggodalma: a pénzügyi árnya, amely eddig mindenkor megakadályozta a pesti tőzsdének a magyar gazdasági viszonyokkal parallel árfejlődését. Szerintünk ez az aggodalom (bár minden hosszú követ a bessz), még egyelőre túlkorai. A kasszanap elég simán mult el; a piac esütörtökön fegyelmetlenül realizált; ma a pénz 5 és 6% között bőven kínálódik. Az általános drágulás folytán pedig a Jegyintézet kénytelen a bankok, iparvállalatok, állami igénylések milliárdos követeléseinek fokozott tempóban eleget tenni.

A rekordtermés elsőrendű hosszmomentum.

Ennek a bizonyossága, a bankokhoz és a bankárokhöz érkező hihetetlen tömegű vidéki megbízások. A hossz arányai az igazi értékekben át sem tekinthetők.

*

Értékeléseinket összevetve,

hétfőre rendkívüli szilárdság,

eddig elképzelhetetlenül nagyarányú üzlet bontakozhat ki. A külföldi spekuláció előterében az árbitrázsértékek

állnak és ezeket a külföldi tőzsdéken is jegyzett papírjainkat vásárolja elsősorban a magyar piac is. Hónapok óta figyelmeztettük a közönséget, hogy az árbitrázspapírokat kizárólag valutaszerezés céljából vásárolják és elérkezik az a pillanat, amikor ezekben az értékekben váratlanul darabkány fog mutatkozni. Ami viszont majd rekordkurzusokat robbant ki!

Ma az a helyzet, hogy a Köszén, Magyar Hitel, Salgó, Osztrák Hitel, Államvasút és az összes ugynevezett árbitrázsértékek e hét igazi favoritjai. Utánuk következnek azok a papírok, amelyek nemes valutában fizetnek osztalékot: Vasici, Ofa, Bauxit, aztán Brassót, Guttman, Délmagyar Cukor stb. A helyi piacon a bankértékek közül a Hazai Bank (amelynek elugrását jeleztük) a Leszámítoló, Angol-Magyar és Olasz-Magyar további emelkedésre számíthatnak. Nagyon szilárd lesz és tomboló forgalom uralkodik majd a szén, malom és eddig elhanyagolt sör piacon is. A spekuláció tippjei: Cukor, Georgia, Gummi, Gyapjamosó, Kender és len, Aegis, Viktoria fa, Schlick, Haltenyészto, Nagybatonyi.

× A Hitelbank vasipari trösztjeinek majoritációs törekvései. Tőzsdei körökben a legtöbb szóbeszédre a Hitelbank gépipari trösztjének további kiépítéséről szóló hír ad alkalmat. Hosszas tárgyalások után ugyanis Klein Gyula, a gépipari tröszt eddigi kiépítője, elhatározta, hogy újabb vállalatokat fog beolvasztani ebbe a leghatalmasabb Hitelbanki trösztbe. A tőzsde közönségének még élénk emlékezetében van, hogy a Hitelbank minden áldozatra képes, mint azt a Hoffer majoritásának megszerzésekor megmutattá, — ha gépipari trösztjének fejlesztéséről van szó. Most a Reggel ér-

tesülése szerint a Schlick- és Roessemann és Kühnemann megszerzését határozták el. A Schlick megszerzése azért fontos, mert az az egyetlen gyár Magyarországon, amely hűtőházi berendezéseket gyárt, a Roessemann pedig keskenyvágányu vasutak építésében speciális üzem. A Schlick majoritásának megszerzésénél segítségére van a Hitelbanknak az a körülmény, hogy az Iparbanki fuzió folytán a Hitelbank nagyobb pakett Schlick-részvény birtokába került. A Roessemann és Kühnemannnál már sokkal nehezebb a majoritás megszerzése. A Leszámítolóbank ugyanis, amelynek érdekköréhez tartozik, szilárdan kézbentartja a majoritást és annak kiadására nem is gondol. A Hitelbanknál azt tervezik, hogy a Leszámítolóbankkal barátságos uton próbálnak majd megállapodást létesíteni. Hivatkoznak arra, hogy a Schöniczen és Hartmann cég, amely a mai Ganz-Danubius gyár elődje volt, szintén a Leszámítolóbank tulajdonából került a Hitelbank érdekkörébe és remélik, hogy, mint akkor, úgy most is lehetséges lesz a megállapodás. Ha majd ezek a tárgyalások eredményel végződnek és ha a Hitelbank megszerzi a Schlick és a Roessemann majoritását, akkor kerül a sor a legnagyobb erőmegfeszítésre egy kohóvállalat beolvasztására, illetőleg megszerzésére. Ismeretes, hogy Magyarországon az állami vasműveken és a Weiss Manfréd gyáron kívül a Rimamurányi az egyetlen nagyobb kohóvállalat. A Rimamurányi, vagy a Weiss Manfréd gyár megszerzésére a Hitelbank nem gondolhat és így az állami vasművekkel kezdett tárgyalást a Hitelbank érdekközösség létesítése ügyében. Mint a Reggel értesül, ezek a tárgyalások igen előrehaladtak, csak személyi nehézségek elintézése van még hátra.

× Mi újság az Egyesült Fővárosi Takarékpénztárnál? Ez a nyár és az elkövetkezendő őszi a majoritációs vásárlások szónója. A bankok és iparvállalatok már nem dobálóznak a pakettekkel, mert a korona leromlása folytán ráfuztak az ilyen tranzakciókra. A tőzsdén jobban lehet eladni, mint egy kéznek és különben is, sohasem lehet tudni, hogy az, aki egy nagyobb tömeg részvényt átvész, kinek a strohmannja. Az Egyesült Fővárosi Takaréknál mégis sikerült ilyen, a kulisszák mögött lefolyó majoritációs, amelyet elsőnek a Reggel már hetek előtt jelezt. Néhány hónapja ugyanis egy csoport kezdett érdeklődni a pesti piacon az iránt, melyik komoly pénzintézet az, ahol befolyást lehetne szerezni. Ekkor kiáltott az Egyesült Fővárosi Takaréknál egy pakettjét megvételre. A csoport megvette a pakettet és nagyon kis részben a tőzsdén hozzáállott részvényillómánya kibővítéséhez. Majd barátságos tárgyalásokat is kezdett az intézettel. Az Egyesült Fővárosi és tárgyalásokkal egyidejűleg egy német csoporttal is megbeszéléseket folytatott, amire az történt, hogy a majoritásra törekvő magyar és német csoport összeharatóztak, közös érdekeik védelmére egyesültek: szindikalizálták a részvényeket és így megteremtették együttműködésük bázisát. Az új többség tiszteletben óhajtja ugyan tartani a Reggel értesülése szerint, az Egyesült Fővárosi szép tradícióit, de az intézet föltétlenül modernizálni kívánja, mintán a takarékok túlságosan régi elvek alapján vezetik. A Takaréknál érdekkörébe tartozó Fővárosi Bank kisebb mobilbankra lesz kiépítve, amely főleg áruüzlettel fog foglalkozni. Az intézet a Barmer Bankverein révén közeli vonatkozásba juthat egyébként a Stinnes-csoporthoz is. A szükséges tőkeemlést ősszel hajtják végre, amikor megtörténik a teljes reorganizálás is. A Takaréknál vezetésében, mint az igazgatóság és végrehajtó bizottság tagja, tevékeny szerepe lesz Walder Bélnak, aki a napokban távozik véglegesen a Földhitelbanktól.

× A Földhitelbank tőkeemlése. 2:1, 20.000 K-ért. Szombaton délből tartotta igazgatósági ülését a Földhitelbank, amelyen végleges döntés történt az újraszervezett intézet alaptőkeemlése ügyében. Az igazgatóság határozata értelmében a Földhitelbank július 31-iki közgyűlése úgy fog határozni, hogy 2 régi részvényre 1 új részvényt adnak 20.000 korona körüli árfolyamon. A Reggel értesülése szerint a Földhitelbank előbb 5 régi részvényre 2 újat akart adni és csak hosszas tárgyalások után állapodtak meg a 2:1 aránybani tőkeemléseben. A tervezett tranzakció ügyében Paupera Ferenc, a Földhitelbank alelnök-vezérigazgatója szombat délután Párisba utazott.

× Klein Gyula és báró Kornfeld Párisban letárgyalták a Hitelbank tőkeemléését. Alig néhány hete emelt tőkét a Hitelbank az Iparbankkal való fuzió alkalmából. A Hitelbank tőkeigényei azonban az utóbbi időben olyannyira meguövekedtek, hogy újabb, nagyobbarányú alaptőkeemlést vált szükségessé. E tranzakció előjelei igen erőteljesen mutatkoztak a Magyar Hitel e heti tőzsdei árfolyamában: Bécsben is, Budapesten is komoly kezek állandóan vásárolták a részvényt, amely átugrotta a 300.000 K-s kurzusát is, sőt a mai magánforgalomban 330.000 K-val is kötöttek Magyar Hitelt. A Reggel értesülése szerint az alaptőkeemléseben a Hitelbank külföldi érdekeltsége is részt fog venni. A tárgyalásokat a franciákkal Kornfeld Pál ügyvezető-igazgató vezette be, aki két hétig Párisban tartózkodott. A tárgyalások eredményesen végződtek, a francia csoport hajlandó elég kedvező

föltételek mellett az újabb tőkeemléseben is részt venni. Néhány nappal ezelőtt Párisba utazott Klein Gyula is, hogy véglegesítse Kornfeld megbeszéléseit. Klein még mindig Párisban tárgyal, bár Kornfeld azonban már szombaton visszaérkezett Budapestre. A Reggel értesülése szerint a tőkeemlést elhatározó rendkívüli közgyűlést vagy augusztus utolsó, vagy szeptember első hetében tartják meg.

× A Lipták ingyenrészvényeket ad. A Lipták piaca e héten igen magzalmas volt, 19.000, sőt 20.000 koronás kótés is jött létre az Angol-Magyar Bank vasiparjában. A Reggel értesülése szerint a Lipták érdekes tranzakciót fejezett be az elmúlt hét szombatján: elhatározta, hogy a részvénytőkét 180 millióról 200 millióra emeli, kizárólag a tartalékjaiból. Az így kibocsátásra kerülő 100.000 részvényt pedig régi részvényesei között osztja ki oly módon, hogy minden 9 darab régi részvényre 1 új ingyenrészvény jut. Elhatározták továbbá, hogy minden öt 200 K névértékű részvényt egy darab 1000 koronás névértékű részvényre cserélnek át.

KIADÓ!

Főlépcsőházi bejárati iroda telefonnal a tőzsde

közvetlen közelében.

Minden kényelemmel berendezett, teljesen elkülönített átutazó szoba

nappali vagy éjjeli használatra méltányos árért.

tetszésszerinti időben elfoglalható.

Különbejárati kifogástalanul berendezett alberleti szobák, kívánatra fürdőszoba és konyha használattal a főváros bármely részén a megbízhatóságáról előnyösen ismert

„MEDIATOR“

Kereskedelmi rt. révén azonnal kaphatók

VI, Nagymező-utca 5.

(Andrássy-utnál)

Telefon: 101-78

Irodai órák déli szünet nélkül este 7-ig.

Kávéházi berendezés

és raktári áru olcsó kiadásítása. Baross-utca 87. Kávéház.

ARANY BEVÁLTO HELY

BUDAPESTEN, VILMOS CSÁSZÁR-UT 45

Magyar aranypénzt és ezüstpénzt napi áron vásárolunk

RÓTH BANK

BUDAPEST, VILMOS CSÁSZÁR-UT 45

Pénztári órák: Reggel 8 órától egyfolytában este 6-ig

Iroda vagy üzlethelyiséget keresek

a Tőzsde környékén vagy a IV. kerületben. Ajánlatok „N. L.” jelleg alatt a Reggel kiadóhivatalába (VI, Andrássy-ut 6)

Kosztpénzt

kihelyezésre elfogad tőzsde előtt idejében föladdott megbízásokat középárfolyamon effektuál a Magyar Köztisztviselők és Állami Alkalmazottak Takarékpénztára Rt., Rákóczi-ut 76, I. em. Telefon: J. 60-40, J. 135-32

Vegye meg a

Pesti Tőzsde

szenzációs számát.

Szerkeszti: Kallós János

MŰBUTOR

ALAP. 1888

LAPIDES

ROZSA-UTCA 72 IRODABERENDEZÉS

50 millió svájci frank újabb kölcsönről tárgyal a magyar kormány Zürichben

Zürich, július 22.

(A Reggel tudósítójának távirata.) A napokban Svájcba érkezett a magyar kormány megbízottja, hogy újabb svájci frankkölcsön ügyében folytasson tárgyalásokat.

A múlt héten kifizetett 10,000,000 koronás svájci frankkölcsön után most a kormány nagyobb összegű kölcsön megszerzéséről tárgyal. A kormány megbízottjának tárgyalásaiban része van Hollós Ödönnek, a Kereskedelmi Bank Svájcban üdülő ügyvezető igazgatójának. A kor-

mány fölkérésére ugyanis a Kereskedelmi Bank svájci összeköttetéseit felhasználva, igyekszik tető alá hozni a svájci kölcsönt. Amint értesülünk,

a kölcsönt 50 millió svájci frankra tervezik és ezt az állami bevételek egyrésze garantálná.

A tárgyalások sikerét megnehezíti a korona újabb esése. A svájciak még nem adtak végleges választ, a tárgyalások tovább folynak és a hét szerdájára vagy csütörtökre várható a döntés.

× Az amerikaiak és a Kereskedelmi Bank. Elsőnek jelentette a Reggel, hogy a Kereskedelmi Bank egy amerikai tőkecsoporttal tárgyalásokat folytat 15,000 darab Commerce részvény eladása ügyében. A budapesti tárgyalások ebben az ügyben már befejeződtek. Az amerikai csoport megbízottja visszautazott Newyorkba és csak onnan fog végleges választ adni. Amint a Reggel értesül, a válasz augusztus első heteire várható.

× „Nap-nap után több bankjegyet nyomtatnak.“ A Reggel a tőzsdéi helyzetről kérdést intézett Mándy Istvánhoz, a Lloyd Bank ügyvezető igazgatójához, aki a következőket mondotta:

— A tőzsdére általában szilárd vagyok. Nap-nap után több bankjegy kerül forgalomba. A magángazdaságok vagyona is egyre gyarapszik és ennek a pénznek nagy része a tőzsdé felé irányul. Örömmel látom azt is, hogy a budapesti tőzsde vásárló közönsége lassanként tapasztalatokra tesz szert és megváltogatja azokat a papírokat, amelyekbe pénzt fekteti. Ez az oka annak, hogy a budapesti tőzsdén hosszabb idő óta csak részleges hausse van, egyes értékek, egyes belértékkel rendelkező vállalatok részvényei emelkednek, az értéktelen papírosok viszont elmaradnak. Remélem, hogy a tőzsde közönsége továbbra is meg fogja gondolni, hogy milyen papírokat vásárol és így a tőzsdén az egészséges és a szükséges ártérteké- lési folyamat továbbra folytatódni fog.

× Közgazdasági hírek. Hosszu lanyhasága után körülbelül két hét óta újra szilárdan fekszik a piacon a Georgia. A Reggel értesülése szerint a Mezőgazdasági ipar Rt. nagy és modern illóolajgyárat rendez be Budapest környékén. A Hitelbanknak már eddig is volt egy illóolajgyára, ez azonban csak kis mértékben működött és a Hitelbank mezőgazdasági osztályának volt kiegészítő része. Az új gyártelep azonban függetlenül, külföldi érdekelttség bevonásával fog létesülni. A részvénytársaság nemcsak illóolajat fog gyártani, hanem a hozzá szükséges növények termesztésére nagyobb területet bérel majd a gyártelep mellett. — A Hitelbank papírjai közül a legnagyobb csalódást az Interrexim okozta, amely a hossz dacára nem mozdult, nincs piaca, senki sem törődik a papírral, csak azok, akik eladni nem tudják. — A Papír Rt. (a Hazai Bank és Leszámitoló Bank közös érdekelttsége) most rendezi augusztus 1-én lejáró cseh adósságait, a cseh agrárbankkal. E tárgyalások a Reggel értesülése szerint kedvező stádiumban vannak és föltehető, hogy eredményesek is lesznek. Mindazok a hírek azonban, amelyek a Papíripár létesítendő papírgyárával kapcsolatban a tőzsdén keringnek, csupán az árfolyamemelését szorgalmazzák és semmi alapjuk nincsen. — Az Östermelő az elmúlt napokban nagyobb áremelkedést ért el. Mint a Reggel értesül, ennek oka nemcsak a kitűnő termés és a mezőgazdasági ipari részvénytársaságok nagy konjunkturájával magyarázható, hanem azzal is, hogy az Östermelő nagy tranzakció előtt áll. Augusztus közepe felé ugyanis, amikor a vállalat vezérigazgatója, Elek Gyula, nyaralásából visszatér, számos, az Östermelő koncernjéhez tartozó részvényt vezetnek majd be a tőzsdére. Azonkívül az Östermelő a napokban kezdi meg simongáti birtokán a gyapottermelést. Ez az első kísérlet Magyarországon a gyapottermelés meghonosítására. — A Hazai fa egyik legalértékesebb papíros a fapiacnak. A Reggel értesülése szerint a vállalat közelálló kezek most nagyobb tömeg részvényt vettek föl, megtisztítva a piacot az uszó daraboktól. Hartenstein vezérigazgatót különben most Horvátországban tartózkodik, ahol több új nagy üzletet kötött le rendkívül kedvezően a Hazai fa számára. Miután a vállalat romániai érdekelttségeinek racionalizálását még be nem fejezték, a tőkeemelő közgyűlést augusztus közepére halasztották. Mindezek alapján a fapapíros közeli kiugrásával számolhatunk részvényesei. — A közgazdasági tövékenység közel hozza egymáshoz a legtávolabbi világnézleteket: a kecskeméti „Fructus“ borkereskedelmi Rt. legnagyobb részvényese Héjjas Mihály, vezérigazgatója Steinherz Rudolf, az ortodox hitközség elnöke, elnöke Horváth Mihály dr., a város volt liberális képviselője, az igazgatóság új tagja Farkas Ignác pátikus, az ébredők egyik fővezére. Mégis fructus a Fructus... — Az Aegis, amelynek részvényei a legutolsó időkben megszilárdultak, nagyobb és a részvényesekre kedvező hitelművelet előtt áll. — Tranzakció készül a Gyapjúmosóban, Flóránban, Nagybányában, Teudloffen is. — A Reggel beszámolt már arról, hogy a Részvényserfőzde a német Liebig-csoport közreműködésével a Részvényserfőzde telepen textilgyárat létesít. A Részvényserfőzde multheti igazgatósági ülésén ebben az ügyben már véglegesen döntöttek. Elhatározták, hogy a textilgyár önálló részvénytársaság lesz. Részvényeinek legnagyobb része a Részvényserfőzde tulajdonosainak birtokába kerül majd. Ez a részvényesekre nézve igen kedvező tranzakció augusztus első napjaiban várható. — A hazai vegyipari gyárak egyik legelőkelőbbje, az Angol-Magyar Bank érdekkörébe tartozó Szikra gyújtógyár a közel jövőben nagyobb tranzakciót tervez. Mint a Reggel értesül, a Szikra egy nagy cseh vegyipari gyárral tárgyal részvényesere és érdekközösség létesítése végett. — A Kohner-csoport érdekkörébe tartozó Unio bánya Rt. részvénye augusztus 15-én kerül a tőzsdére. A bevezetést a Keszthelyi és Társa cég fogja eszközölni. — A Kereskedelmi Bank érdekkörébe tartozó Nemzeti Takarékpénztár, amely számos vi-

rágzó iparvállalatnak, mint például a tőzsdén is jegyzett Nemzeti Fa és Dorogi Gummi tulajdonosa, nagyobb tranzakció előtt áll. Mint a Reggel értesül, augusztus első felében fog bekövetkezni a tervezett újabb vállalkozás. A tranzakció híre már a szombati magánforgalomban nagyobb vásárlások voltak a Nemzeti Takarékpénztár részvényeiben, főleg a Kereskedelmi Bankhoz közelálló körök vásárolták a részvényt. — Sebeszta Kolos, az Iparbank volt vezérigazgatója, aki, mint ismeretes, ugy az Iparbanknál, mint a Hitelbanknál minden összeköttetést megszakított, nagyarányú magánbank létesítésén fáradozik. Mint a Reggel értesül, a Sebeszta és Társai bankház szeptember havában akarja megkezdeni működését. — Föltűnést kelt az Ingatlanbank árugrása. A Reggel értesülése szerint a most meginduló kényszerépítkezéseknél szerepe lesz az Ingatlanbank érdekkörébe tartozó Budai Cementgyárnak és a Báltaszéki téglagyárnak is. Lényegesen hozzájárul az Ingatlanbank belértékének növekedéséhez, hogy az új indemnitás 25% előnyt biztosít a háztulajdonosoknak. Ez a kedvezmény sokmillió hasznot jelent a banknak. — A közeli hetekben a hivatalosan jegyzett értékek piacára kerülnek a Magyar-Német Mezőgazdasági Rt. részvényei, amelyek iránt már most is nagy az érdeklődés. A részvényt Halász Lajos bankháza vezeti be a tőzsdére.

× A Giro a tőzsdépalota bankbizományossal ellen. A tőzsde házközeli bizottsága a tőzsdépalota Nádor-utcai oldalának 27. számú kapujától a Szabadság-téri oldal főbejárataig az összes bérleti megbeszélésre hívta össze, hogy tudomásunkra hozza, hogy a műszaki vezetőség ide kiadná a Giro és Pénztárgyűlést hivatalos helyiségeit elhelyezni; szívesen hoz tehát nagyobb anyagi áldozatot, hogy a kitélepítendő magáncégek kártalanítsa. A magáncégek fölháborodással tiltakoztak a terv ellen. A 20-30 hivatalnokkal dolgozó, milliós berendezésű üzletüket vesztenék el a kiköltöztetéssel, holott a Gironak módjában áll a szabadon, fölös számban levő tanástermekben, a tőzsdébiróság termeiben elhelyezkedni. Ha már ezekhez nyulni nem akar, ott van a Leszámitolóbank, a Hermes, a Magyar-Amerikai Bank tőzsdéi fiókjai, ezek kitélepítése nem jár reájuk egzisztenciális következményekkel, annál kevesebb az automobil- vagy gépjárműre, a speditőr-cégre és postára. Ezek bizonyára könnyen kártalaníthatók is, mert az elképzeltelentlen, hogy a bank-, értékpapír- és gabonabizományos cégek, amelyek léte- deke fűződik e helyhez, erőszakosan kitélepíthetők legyenek.

× Magyar-Olasz Bank Rt. elhatározta az alaptőkének 55,000,000 K-ról 700,000,000 koronára való emelését. A kibocsátásra kerülő 1,750,000 darab új részvény összesen 1:1 arányban 3,200 K áron elővételre a régi részvényeseknek ajánlatik föl. Elővételi jog e hó 28-ig gyakorolható.

× Magyar Kereskedelmi Hitelbank Rt. elhatározta az alaptőkének 45 millióról 100 millióra való fölemelését. A kibocsátásra kerülő 275,000 részvényből 270,000 dbot ajánl föl a részvényeseknek olyképen, hogy minden 5 régi részvény után 6 új részvényt vehető át 35000 K árfolyamon. A közgyűlés egyben tudomásul vette, hogy minden régi Magyar Kereskedelmi Hitelbank részvény után egy Schopper J. G. Rt. részvény ajánlatik föl a részvényeseknek 250 koronás áron.

× Viktória Kereskedelmi Rt. alaptőkéjét az Első Budapesti Gőzmalom Rt. és a Wiener Allgemeine Handels A.-G. bevonásával 500 millióra emelte. Előzők Serna Samu választott meg. Igazgatóságának kiegészítéseképpen: Kaszab Aladár, Stux Sándor, Koppstein Jenő, Káldi Jenő, dr. Serbán Iván, Strasser Béla választották be.

× A Magyar Élelmiszerüzlet és Árukereskedelmi Rt. elhatározta alaptőkéjének 50 millió K-ra emelését. Előzők Reinerich Ferencet, alelnökké Serna Samut választották, aki ezenül mint a társaság alelnöke fogja annak ügyeit vezetni.

× Magyar Mezőgazdasági Hitelintézet Rt. részvénytőkéjét 1 1/2 millióra emeli föl, miáltal saját tőkét 1 1/2 millióra emelkednek. Az intézet megszerezte a 100,000,000 K részvénytőkét „Corvin“ vasöntő- és gépgyár Rt. részvényt, érdekelttséget vállalt a borsodmezei Sajókondóti kőszénbányánál. E vállalt részvénytőkéje 50,000,000 K, naponta 35 vagon szenet termel. A Magyar Mezőgazdasági Hitelintézet mindkét iparvállalat részvényeinek tőzsdéi bevezetését kérelmezte. Ugyancsak érdeklődésre vonta a Debrecenben 43 év óta fennálló Debreceni Kölesődés Segélyező Egyletét, amellyel megalkotta 60,000,000 K részvénytőkével a Tiszántúli Mezőgazdasági Hitelintézetet.

× A Magyar Forgalmi Bank alaptőkéjének 100 millióra való emelését határozta el. Minden 1 régi részvény után 1 új 8000 K-ért. Elővételi jog augusztus 4-ig az intézet pénztárában.

— A Sulner-konzern megállapodott a hollandi Trust Belleging Maatschappij céggel. Értesülésünk szerint Sulner Márton vezérigazgató amsterdami tárgyalásán, amelyeket az „Ingefa“ és a „Caloria“ angol esztergy fejlesztése érdekében hetek óta folytatott, sikerrel fejeződtek be. Ez a magyarizata, hogy a főnti két vállalat, valamint a konzern harmadik vállalata, a „Hollandi Izzó“ iránt erősen fokozódó érdeklődés mutatkozik a nem jegyzett értékek piacán.

× Az Universal Lloyd és a Gyáripari Biztosító részvénytől, amelyekből egy kis töredék a Rubinek és Társa cég útján a magánforgalomba került, alig van áru a piacon, mert nyilvánosságra jutott, hogy az Universal Lloyd augusztus végén alaptőkét emel. Az Universal Lloyd új alaptőkéje 100,000,000 korona lesz, a Gyáripari biztosító pedig ingyenvésztvényeket fog adni.

× A Magyar Számlagyár Rt. igazgatósága javasolni fogja az alaptőkének 300 millióról 500 millióra való emelését. A tőkeemelés indokja a Kolozsvári (Heinrich) eszappangyár Rt. többségének megszerzése és a Debreceni Első Takarékpénztárral együtt megszerzett 1835 óta fennálló Kuczik-féle húsfeldolgozótelep átvétele. A társaság Debrecenben nagyarányú hízalda és számlagyárat és külön vállalatot létesít a Debrecenben centralizálódott román sertésimport és trauzit lebonyolítására. Minden 5 régi részvény után 2 vehető át, dbonként 5000 K-ért. Ezenkívül minden 5 régi részvényre tárcájából 1 Czinner-számlái részvényt ad ingyen.

× „Ofa“ Holzindustrie A.-G. Zürichben megtartott közgyűlése a 348,321.38 svájci frank tiszta nyereségből részvényenként 3 svájci frank osztalék kifizetését határozta el. A részvények beváltása az Országos Fatermelő Rt.-nél (V. Zoltán-utca 16) Zürichre kiállított svájci frankra szóló csekkel történik. A vállalat alaptőkéjét 7 millió svájci frankra emelik olyképen, hogy a részvényeket svájci frankban, névértékben fölül egy a Comptoir d'Escompte de Genève genfi bank vezetése alatt álló svájci csoport veszi át, amely a régi részvényeseknek minden 10 részvény után 1 újat ad 5000 K ellenében.

× Roesemann és Köhnenmann Rt. alaptőkeemelését folytatja egy régi részvény alapján új vehető át 6500 K-ért. Elővételi jog a Magyar Leszámitoló Banknál gyakorolható.

× KEVE mezőgazdasági hitelintézet és Iparfejlesztési Rt. gróf Hoyos-Wenckheim Fülöpöt, a Magyar Földhitelintézet vezérigazgatóját és dr. Kóós Zoltán kormányfőtanácsost, a Magyar Földhitelintézet helyettes vezérigazgatóját igazgatósági tagjainak választotta.

× Czinner és Társa Számlagyár Rt. (Szeged) az alaptőkéjét 160 millió K-ra emelte föl. Minden régi részvényre 2 db új fölajánl a társaság 450 K-ért 50 K költség mellett. Elővételi jog e hó 27-ig gyakorolható a Magyar-Német Bank pénztárában.

× Fábán-féle vas- és fémáru Rt. az alaptőkének 48,000,000 K-ra való emelését határozta el. A régi részvényesek 2:1 arányban vehetnek át dbonként 600 K-ért új részvényeket. Elővételi jog e hó 28-ig Pollitzer, Rosenber és Társa banküzlet betéti társaságnál (Budapest, V. Árpád-utca 8).

× Kronberger-féle Faipar Rt. 100 K osztalékot fizet és alaptőkéjét 90,000,000 K-ra emelte, 2 régi részvényre 1 újat adnak 4900 K ártért. Elővételi jog július 27-ig a Wiener Bankvereinnél.

× „Ocean“ Magyar Konzervgyár és Kereskedelmi Rt. elhatározta az 53,224,000 K nyereségből a tartalékok dotálása után részvényenként 200 K (50%, tavaly 100 K = 25%) osztalék fizettségét ki a „Mercur“ pénztárában. Az igazgatóság új tagjai gróf Almásy Imre, dr. Vértessy Sándor, dr. Mezei Sándor, Szávózd Richard, Fürst Sándor és Grossmann Sándor. Elhatározták az alaptőkének 200 millióra való fölemelését.

× Első Törökszentmiklósi Gőzmalom Rt. részvényenként 80 K osztalékot fizet a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál. Alaptőkéjét 12,000,000 K-ról 21,000,000 K-ra emeli. Elővételi jog 1:1 arányban a 8000 K netto.

× Pesti Victoria Gőzmalom igazgatósága 1000 K osztalék (100,000 drb) 1922-re osztalékjogosult részvény a 1000 = 100 millió korona) kifizetését fogja javasolni.

× Dél-Kelet Vízöntőbiztosító Rt. tőzsdéi jegyzettségét fogja kérni. Az intézet a Frankfurteri Biztosító magyarországi jogutódja. Érdeklőségekhez tartozik: a „Dunauti az Irvia“ Budapest és Nagyváradon, a Román Lloyd temesvári biztosító intézetek, valamint a Frankfurter összes üzletéből részesedés. A tőzsdéi bevezetést engedélyezése után a Strasser és Társa bankcég (V. Nádor-utca 11) fogja eszközölni.

× Palágyi Gyula butor- és vasáru Rt. 1917-ben alakult át részvénytársasággá és 50 millió K alaptőkéje van, a tőzsdére fogja bevezetni részvényeit Bondy és Tarján cég útján. A gyár intézeti butoroktól luxusbutorokig mindent gyárt, vasárukat, rézbutorokat, portált és üzletberendezéseket is, 130 munkást és 30 tisztviselőt foglalkoztat.

× Cellini Ezüst- és Fémáru Rt. elhatározta az alaptőkének 60 millióra fölemelését. Elővételi jog 2:1 arányban Strasser és Társa V. Nádor-utca 11 cég pénztárában dbonként 1000 K-ért e hó 24-ig gyakorolható.

NAGY ÉS VÉRTES RT.
AMERIKAI IRODABUTOROK
 BUDAPEST V, ARANY JÁNOS-UTCA
 20. SZÁM — — — TELEFON 125-34

Vizkurák, napfürdő,
 Zander-villanyozás, orvosi massage,
 üdítő soványítás, inhalatorium, quare
Dr. Mandler Ottó gyógyintézetében
 IX. Kálvin-tér 10 (Bejárati: Ráday-utca)
 Gazd. Bizt. Szöv. palotájában. Telefon: József 3-75

SZÍNHÁZ MOZI

Ami az Intim Pistából kimaradt

Mondja, kedves Intim Pista,

Tudja-e, hogy mi a színházi Pest nyári szenzációja?

— Hát ilyen is terem még ebben a rettenetes kánikulában?

— Terem. Molnár Ferenc, aki emberemlékezet óta ki nem mozdult Pestről, se télen, se nyáron, aki az egyetlen utóda, követője és tanítványa volt a jó öreg Podmaniczky Frigyes bárónak, aki tudvalevően 80 évig Pesten nyaralt, azt tartván, hogy Pest a legkellemesebb nyaralóhely a világon — elutazott Budapestről. Az idei nyár eme korszakalkotó eseményének, amint ezt nagyon jól sejtí, kedves vezérem, természetesen megvan a maga históriája...

— Halljuk, halljuk...

— Ne lármázzon, ugyis meghallja. Szóval a históriája az, hogy van a Fészekben egy kártyasztal, amelynek játékosai évek óta úgy oda vannak növe az asztalhoz, mint a megboldogult Barbarossa Frigyes király vörös szakállá ama bizonyos másik kártyasztalhoz a legendában. A játékosok: Molnár, Heltai Jenő, Jób Dániel és Roboz Imre. Egynél több ezek közül sohasem hiányzott, úgy hogy a párti nem is bomlott föl. Az idén azonban az történt, hogy Heltai Jenő elutazott Lahmanhoz Drezdába s onnét küldött Jób Daninak egy enyveshátlevélapot, amelyen olyan karcsúnak volt ábrázolva, mint — Jób Dani. „Ha ő olyan karcsu, mint én” — gondolta Jób Dani — „akkor milyen karcsu lehetnék én” s másnap — azt se mondta senkinek, hogy beföllegzett — elutazott Lahmanhoz ő is. Roboz Imre pedig másnap a Lidóra utazott, úgy hogy Molnár egyszerre csak azon vette észre magát, hogy otthagyták, mint Szent Pál az oláhokat. Erre azután elhatározta, hogy elfogadja annak a barátjának a meghívását, aki a birtokára meghívta, gondolt nagyot és merészet, összesomagolt, megváltotta a menetjegyjárodában azt a bizonyos kis jegyfüzetecskét, bebiztosította az életét, nagyot fohászzkodott és elutazott — Tahiba.

— Tahiba?

— Tahiba, Tahiba! Talán nem elég előkelő magának, maga színházi cigányprimás! Gombaszögi Frida ezen a héten vásárolt magának birtokot Tahiban és neki nem elég előkelő... No, nézd csak...

— A Gomba birtokot vett??

— Bizony, birtokot, édes csemé, Bendegúz. De még millet! Most majd ezentul nem a villa lesz a divatos, hanem a földbirtok, ezentul majd a többi primadonnáknak is birtokra fog fájni a fogacsukjuk. Nem fáj a foga többé Szőke Szakállnak, a körüti humor népszerű kabarészerzőjének, akit egy Király-utcai mulató tulajdonosa úgy képen cirógatott, hogy menten kiesett a fájós foga. Szőke nyilatkozatot küldött be a lapoknak, hogy őt orvul megtámadták s hogy az artisták egyesülete az orvámadásra rendkívüli választmányt ülésben fogja a választ megadni.

— Óhóriási...

— Nna! A színházaknál egyébként semmi újság, ezt ugyebár kegyed is tudja. A Fővárosi Operettszínházat teljhatalommal a kis Szabolcs igazgatja, ez a kis színházi Napoleon, akiről kevesen tudják, hogy a színház adminisztrációjához is ért, legalább olyan jól, mint a művészi vezetéshez. A Renaissance tagjai az idén — miután Bórdos a nagy hőségben még sem akar nyitni — 5 hét helyett két teljes hónapig lesznek szabadságon. A Vigaszínház lemondott arról a tervéről, hogy a „La Haut” című operettel — Páris ezidei slágerével — nyissa meg az új szezon, mégpedig azért, mert „A három grácia” nem várt sikerére valóban nem számíthattak s így Billert, akinek a „La Haut”-ben is játszani kellene, nem tudják kölesőadni a Vigbe. A direktió a legszivesebben ketté szeretné vágni Billerünket, akit a direktori színházilag, tisztelői és udvarlói pedig szerelmileg szereinének földarabolni. No, de hát csak egy Biller van, sajna...

— Sajna?

— Sajna az esze tokja, ne szóljon folyton közbe, különben egy kukkot se szólok többet!

— Kérem, kérem...

— Nahát! Somogyi Nusi csak 15-éig játszik a Sziget-Szinpádon, miután alaposan kivette részét a munkából: az utolsó három hónapban három szinpádon is játszott — permutálva.

Vagy a Blahában és a Budai Színkörben, vagy a Budaiban és a Sziget-Szinpádon és a Blahában. Most végre ő is megkezdte a jól megérdemelt pihenőt, olaszországi autótúra vár rá. A Zsardennek egyetlen sikere Solyom Janka, aki nemcsak dízőnek, színésznőnek is meglepően jó.

— Óriási... Mi van állandó rovatunkkal, Amerikával?

— Király Ernő szerdán már utazik. Utazik ebben a hónapban dr. Szedő Miklós, a kiváló hangversenyénekes, aki hathónapos turát rendez az Egyesült Államokban. És szeptember első felében — amennyiben a Király megnyitja ujdonságában nem volna szerepe — Rátkay Márton, második felében Kosáry Emmy és Butykay...

— Itthon mi van?

— Semmi. Ellenben Szolnokon nagy cécót rendeznek a szolnoki művésztelep piktorai, Fényes bácsi, Szüle, Vidovszky és Pólya Iván, Szüle és Pólya házassági évfordulója alkalmából...

— Ebből az alkalomból két pletykát követelek.

— Van, mégpedig szenzációs. A sokat emlegetett amerikai színigazgatónak nagyon megtetszett egy szőke magyar operettprimadonna, aki az utóbbi időben nemigen játszott. Adolog úgy patiant ki, hogy Siófokra együtt rándultak ki s ott még legbizalmasabb ismerőseikkel sem érintkeztek. A primadonna most Párisban tartózkodik, ahová követi őt az amerikai is, hogy együtt menjenek át az újvilágba, ahol a szőke primadonna számára már ki is bérelte az igazgató a newyorki Empire Theatre-t. Önagsága ugyanis kitűnően beszélt angolul... Ez az egyik. A másik: egy közhivatali funkcionáriustól, aki antiszemita volt működési körében, mint Wolff Karcsi, kiderült, hogy a mamája izr. volt, sőt a papája, hogy elvehesse a mamáját, áttért az izr. hitre és ő maga 18 éves koráig — oh borzalom, izr. volt. Képzheti, szegény ember! Guten Tag!

* „Peer Gynt” a Budai Színkörben — Törzs Jenővel. A Budai Színkör folytatja irodalmi kulturmunkáját, amelyet az „Ember tragédiája”, „Aida” és „Fekete gyémántok” eddigi előadásával a legintenzívebb sikerrel indított meg. Hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és pénteken este színpadra hozza Ibsen halhatatlan és nagyszabású remekművét, a „Peer Gynt”-et, a címszerepben Törzs Jenővel, Grieg teljes kísérőzenéjével, díszes, új kiállításal. Jegyeket a „Peer Gynt”-öt előadására mai naptól árul a Budai Színkör pénztára és az összes jegyjárodák.

* „A három grácia” ötvenedszer kerül színre szerdán a Fővárosi Operettszínházban. Addig és azután is minden este játszik Lehar Ferenc páratlan sikerű revüoperettjét.

* Lehar-premier Budán, Lábass Juucival. A Budai Színkör nagy áldozatokkal megszerezte Lehar Ferenc gyönyörű operettjének, a „Tangó- királynő”-nek magyar nyelvű előadási jogát. A címszerep eljátszására az igazgatóság az illusztris operettívrát, Lábass Juucit szerződtette, aki berlini nagy sikereit után igazi parádés szerepben lép a budapesti közönség elé.

Moziközlemények

„A vasálarcos”: Dumas regénye filmen

— A Kert-mozi hétfői bemutatója. —

Dumas megfilmésített regénye: „A vasálarcos” filmért formális árverést rendeztek a színházak. Óriási számok tettek tette izzóvá a pesti filmbörze amugyis mindig forró levegőjét; a Kert-mozi egy szédületes összeg fölajánlásával fölébe került mindenkinek s megszerezte a filmet, amelyet ma, hétfőre tűzött ki műsorra.

— Ez egyszer — mondotta a Kert-mozi igazgatója — nem gondolok az üzlet anyagi oldalára — a legnagyobb veszteségektől is bőségesen kárpótolni fog a közönség osztatlanul megelégedett arca az előadások végén.

A Kert-mozi mai sokatigéző premierjén a 9 fölvonásos „A vasálarcos”-on kívül még egy 2 fölvonásos amerikai burleszk is szerepel: „Fix és Fox olajban.” Előadások 8 és 10 órakor, jegyrendelő telefonszám 11—47.

Nyelvek, fülek csend figyelem
Szám fontos beszédre omelem

Ha egészséged első gondod
Csak használj mindig lysoformot

Pesti nyaralás

— Este a Ritzben —

Bankigazgatók nyaralnak itt, akik még nem tudtak elutazni szabadságra, fáradt emberek, akik félig ajultan jönnek ide éjjel felé vacsorázni, egyenesen a bankból, gyorsan esznek és mohón isznak és alig várják, hogy rágyújthassanak egy szivarra. Szivarozás közben pihennek. Es nemzetgyűlési képviselők, többnyire egységespártiak, khakikabátos, fehérnadrágos stáblemberek, kis páleika van a kezükben, minden második szavuk: *Bethlen*. Amerikaiak és angolok, a missziók tisztviselői, külföldi kereskedők vannak még itt, egy-két Pesten nyaraló megrögzött Ritz-alak, tőzsdések, néhány lézengő flatalember, akiknek se állásuk, se foglalkozásuk: a korzó szeladonjai, Gerbeaud-condottieriek... És asszonyok a férjeikkel, ezek többnyire szépek és elegánsak, rendszeren vacsora után jönnek fagyfaltra, feketére. Zöldruhás nő ül egy ifjabb dushaju és egy idősebb kopasz urral. Leteszi a feketekávés csészét, retiküljéből vastag, gyűrűs szivart vesz elő, nyugodtan rágyújt, pöfékelve szivarozik. Magyarok megáll a nyirettyű a kezében. Mint egy cigánybanya, amikor a karaván után loholva pipázik. A kopasz régimódi gavallér, zakettben van ebben a szörnyű kánikulában, a mellénye fehér paspoil-el van szegve, el van ragadtava a nőtől, úgy nézi, mint egy szentet. A dushaju fiatal oda se figyel, újságot olvas. *Ménage en trois*...

A cigányok melletti asztalnál angolok ülnek, hölgyekkel, a misszió taggal. Egy vendég angol van közöttük, aki a kelleténél kissé többet ivott s ezért a kelleténél kissé hangosabban kiabál. Egy volt budapesti képviselő nagy társasággal, szép asszonyokkal. Pezsgőznek. A képviselő énekel: Lesz még tavasz, lesz még nyár, de én nem leszek. Egy társasághoz megérkezik az Omge egyik totumfaktuma, miniszterjelölt, óriási akatátáska van a hóna alatt, alig bírja szegény. Ilyenkor éjjel után. Idegenek jönnek keresztül a hallon, mennek föl a tetőtérasztra nyaralni. Egy pesti urilány, akit csapatostul szoktak a flatalemberek kísérni, jön le a liften a terraszról, ezáltal kivételesen az anyja is vele van. A zöldruhás, szivarozó nő tokait iszik és új szivarra gyújt rá — a régiről. Egy másik zöldruhás nő az étteremben, ahonnan az asztalok ki vannak rámolva, steppet táncol egy váci-utcai flatalemberrel. Olaszok élénken, hadonászva hadarnak, köpködnek, ásványvizet isznak. Egy angol lány megy keresztül a hallon, már egy éve látom itt a hotelben, itt lakik az anyjával, valahogy olyan karcsu, olyan lenge-légi, szőke és aranyos, ilyen a ruhája is, valami egész könnyű, libbenő, illanó, csipkés selymes valamiből, talán habból vagy báránnyefehéből való. A pincérek kedvesen, nyugodtan szögölnek ki, pillanat alatt hoznak mindent. Legolcsóbb cigarettá négy száz korona. Csak külföldi áru van. Néhány asztalnál pezsgőt bontanak, Magyarok a Boka kecsérgőjét játsza az angoloknak. Az angolok shyvaunit táncolnak rá. Így nyaralnak a Ritzben. Egyed Zeitan.

SZENZÁCIÓ!

Zefir
Vászon
Schiffon
Grenadin
Crepon

maradékok
méterenként
K 2980

BELVÁROSI

MARADÉK-ÁRUHAZ
Budapest, Belváros, IV, Sütő-utca 1
Deák-téri evang. iskolaépület

Fővárosi Cirkusz Naponta minden előadásban elő-
VÁROSLIGET 429 szőr Európában a világ legna-
gyobb szenzációja: Autóverseny
a levegőben. Katie Sandwina a vil-
TELEFONSZÁM 55-55 ág legerősebb asszonya és a
többi attrakció

BERKOVITS

M. KIR. UDVARI SZALLITÓ
IV, KRISTÓF-TÉR 2. SZ.

Eredeti tervezésű,
valamint valódi
francia kosztümök,
ruhák, kópények

Meinl

Robusta

Legfinomabb ke-
serű csokofádé

Minden Meinl üzletben
kapható.

BRILLIÁNSOKAT gyöngyöket, régi-
ségeket bárkinél
drágábban vesz!
Szőkely Emil Király-51 Tel. József 105-35
utca (Teréz-templ. szomben).

